

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A R. L. U. S.

12 pagini — 1 leu



Reverie de toamnă

DIN SUMAR:

- **Din istoria inedită a erei atomice**
- **Trei zile pe o „barcă de hirtie”**
- **Situația grefelor**
- **Cele trei preferințe ale memoriei**
- **„Magicele” baghete ale prospectorilor de civilizații**
- **Prevenirea aterosclerozei**
- **Pagina de umor**

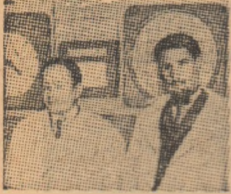
40

ANUL XXV
(1281)
3 OCTOMBRIE 1969

Uităm de performanțele tehnico-științifice la care sîntem martori, uităm poate că uvertura lor, nu mai puțin uluitoare, vestea, cu numai un sfert de veac în urmă, intrarea omenirii în era atomică. Tragedia Hiroșimei și înspăimîntătoarea primejdie implicată de încercarea de instituire a unui monopol asupra teribilei descoperiri, a dat naștere, printr-o firească reacție, cursei pentru sfărîmarea monopolului atomic.

Nimeni însă — și deținătorii unei iluzorii exclusivități, mai puțin decît oricine — nu și-a închipuit cît de repede va ajunge Uniunea Sovietică — abia ieșită din cel mai pustios război, care-i pricinuiseră pagube incalculabile — să se situeze în primele rînduri ale progresului tehnic și științific contemporan.

Documentar



Vasili Emelianov
și Igor Kurceatov

Din istoria inedită a erei atomice

Colaborator activ la uriașul efort necesitat de această performanță, prof. Vasili Emelianov, unul din conducătorii din ultimii ani ai Comitetului de Stat pentru folosirea energiei atomice din U.R.S.S., evocă în câteva secvențe, recent publicate, impresionanta geneză a epocii realizării și rolul determinant jucat de unul dintre părinții ei, savantul Igor Kurceatov.

Inginer metalurgist de formație, V. S. Emelianov a făcut cunoștință cu academicianul Kurceatov în toamna anului 1945, la scurt interval după Hiroșima. Primise însărcinarea de a întreprinde imediat tot ce era necesar pentru utilizarea practică a energiei atomice, care — sub aspectul cercetării fundamentale — intrase de mult în preocupările oamenilor de știință sovietici. Era, deci, vorba de însușirea promptă a cunoștințelor într-un domeniu din cele mai complexe ale științei și tehnicii și de crearea unei industrii noi, total necunoscute. Cel care avea să colaboreze nemijlocit la atingerea acestui scop era proaspăt numitul director științific al cercetărilor atomice, Igor Vasilievici Kurceatov.

De ce tocmai tinărul Kurceatov într-un astfel de post-cheie, și nu vreun eminent academician sau un savant cu renume mondial?

În cercurile specialiștilor, Kurceatov era bine cunoscut pentru preocupările și cercetările asupra nucleului atomic, deși, la începutul activității sale, după absolvirea, la vîrsta de 20 de ani, a Facultății de fizică și matematică a Universității din Crimeea, Igor Vasilievici se remarcase prin rezultatele obținute în alt domeniu, acel al dielectricii. Pasiunea lui Kurceatov pentru fizica atomului data din 1933, iar în 1937, vestitul fizician acad. A. Ioffe semnala „foarte interesante experiențe asupra fisurii nucleului efectuate de I. Kurceatov și colaboratorii”. În 1940, din inițiativa și sub conducerea sa, au început cercetările care au dus la descoperirea fisurii spontane a nucleelor de uraniu. Devenit în 1943, la vîrsta de 40 de ani, membru activ al Academiei de Științe a U.R.S.S., Igor Kurceatov avea să-și lege întreaga sa activitate — prematur curmată, în 1960, de o criză cardiacă — de vastul domeniu al folosirii practice a energiei nucleare.

● ...Unde se inventează bomba atomică

Dacă micului laborator pe care-l conducea acest om în 1945 i se spunea „Institutul Kurceatov”, era doar o dovadă de considerație pentru munca extrem de importantă ce se desfășura acolo, în cartierul Pokrovskoe-Streșnievo, într-o periferie a Moscovei, pe vremuri un fel de loc de vilegiatură pentru locuitorii capitalei. Acolo îi dăduse întâlnire Igor Vasilievici lui V. Emelianov, pentru a pune la punct sarcinile imediate ce le reveneau.

Insoțit de V. F. Kalinin, un colaborator al viitoarei industrii atomice, Emelianov se ducea de fapt undeva, unde n-avea, pentru identificare, alt semn de recunoaștere decît un gard înalt de lemn. Nici o firmă, nici o adresă. Numele „institutului” era dat „în cod”. Cum să-l găsească?

„Mașina a stopat în apropierea locului de joacă a unui grup de copii. I-am întrebat, într-o doară:

— Băieți, este aici un institut de cercetări. Nu cumva știți pe unde?

— Ce fel de institut? întrebă unul.

— Un institut de cercetări științifice... în fine, cum să vă explic? E după un gard de lemn...”

Unul din puștii le veni în ajutor:

— „Aha, trebuie să fie, desigur, acolo unde se inventează bomba atomică...”

Cînd i s-a povestit întimplarea, Kurceatov a ris copios. Trezînd apoi fără zăbavă la ceea ce-i aducea pe vizitatori la el, s-au fixat imediat prioritățile urgente: uraniu, grafit, apă grea. În ce privește uraniul și grafitul, ele necesitau complicate operații de purificare pentru care nici nu se concepueră încă instalațiile necesare. Nimic din toate acestea nu exista — și totul

trebuia creat cît mai repede posibil. Numai avînd cele trei elemente se putea construi prima pilă atomică — cum era numit la început reactorul atomic de azi.

Kurceatov punea pe hîrtie tot ce era de făcut și lista se lungea mereu, pîrînd că nu se va sfîrși. „Trebuiau defrișate terenurile virgine ale științei și tehnicii — scrie Emelianov — trebuiau organizate multe ramuri de producție industrială, bizuindu-ne pe rezultatele unor cercetări științifice foarte recente, uneori chiar neterminate, și pe teorii care abia se nășteau”.

● O mărgică de plutoniu

După un timp, cînd cercetările atomice au luat o dezvoltare considerabilă, antrenînd zeci de institute și mii de oameni din Moscova și din alte centre, s-a putut obține prima cantitate de plutoniu, sub forma unei sfere cu un diametru de... o jumătate de milimetru. Proprietățile plutoniului puteau fi doar presupuse, după tabioul lui Mendeleev,

cultăți care trebuiau înlăturate și tenacitatea, hotărîrea și abnegația de care au dat dovadă cei chemați să le învingă. În dirzenia lor, un tonifiant simț al umorului nu-i părăsea niciodată.

● Acum două decenii...

...În sfîrșit, a sosit și memorabilul 1949, anul primelor încercări ale bombe atomice sovietice.

„Eram cu toții — scrie Emelianov — sub imperiul unei teribile tensiuni nervoase. Nimeni nu știa dacă bomba va exploda sau nu. Prima experiență avea să facă bilanțul întregii activități a unei uriașe colectivități. Trebuia să obținem plutoniu și, pornind de la acest element, să creăm bomba. L-am obținut. Dar era oare cu adevărat plutoniu?”

Cinci ani de muncă, miliarde de ruble investite, mii de oameni utilizați la lucrările atomice, toți savanții în alertă, totul pus pe picioare... Și dacă nu explodează?...?

Dar istă sosită clipa de maximă încredere și... bomba explodează: un soa-



Un nor în formă de ciupercă...

dar erau necunoscute. Sarcina cea mai urgentă era de a le descoperi. Iar în acest scop nu exista decît... o mărgică. „La început — spunea Kurceatov — nu vom putea furniza metalurgiștilor mai mult. Dar atunci cînd pilele atomice vor începe să funcționeze vom avea kilograme întregi”.

S-a recurs la cel mai mare specialist în domeniul metalelor din grupa platiniei, un om deprins să lucreze pe cantități infime. Era academicianul Iliia Cerniaev, directorul Institutului de chimie generală și minerală al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Prima reacție a savantului a fost stupefacția:

— Pînă acum credeam că cel mai mic lucru pe lume este trompa tințarului. Ceea ce-mi cereți mie ar fi să vă furnizez o pipetă cu care să injectați un reactiv într-o astfel de trompă!

— Întocmai, Iliia Ilici, ați înțeles perfect ce ne trebuie — a replicat, calm, Kurceatov. Tocmai o asemenea pipetă ne trebuie, și din moment ce ați înțeles despre ce e vorba, sint convins că o veți putea face.

Emelianov amintește și alte episoade similare, care ilustrează uriașele difi-

re artificial se aprinde deasupra poligonului, în văzduh se ridică un nor în formă de ciupercă. Clădirile industriale special construite pentru a determina forța exploziei, casele, podurile, materialul de război, tancurile, avioanele, tunurile, vagoanele, locomotivele — totul se transformase într-un morman de ruine și fierărie răsucită... În acel moment, nervii lui Kurceatov, care se afla la postul de comandă, cedară o ciupă. În hohote de plîns îmbrățișă pe unul din colaboratorii aflați în preajmă-i... Dar își reveni repede, redevenind Kurceatov cel de totdeauna — omul hotărît, energetic, activ”.

Succesele cercetărilor atomice au exercitat și continuă să exercite o influență considerabilă asupra multor domenii ale științei și industriei, pe care le ridică pe noi trepte. Un exemplu în această privință îl oferă descoperirea izotopilor radioactivi, iar Kurceatov care și-a dat seama de marea lor importanță practică, a stăruit cu pasiune pentru folosirea lor extensivă.

Cu aceeași pasiune a pledat savantul pentru utilizarea energetică a senzaționalului descoperiri a fizicii nucleare a secolului nostru — fisurarea nucleelor

atomice — la noile tipuri de centrale atomoelectrice, la propulsia navelor etc. La propunerea sa a fost construită prima centrală electrică atomică de la Obninsk. Și tot lui i se datorește stabilirea planurilor științifice și tehnice ale centralelor atomoelectrice de la Voronej și Beloiarsk, care poartă pe drept cuvînt numele său.

Cu aceeași rivnă pusă în slujba deschiderii căilor energeticii viitorului, Kurceatov a întrevăzut deosebita însemnătate a sintezei nucleare, fiind unul din inițiatorii cercetărilor și lucrărilor în acest nou domeniu, concretizate în construirea instalației „Ogra”, cea mai puternică de acest fel din lume. Instalația funcționează în prezent la Institutul de energie atomică „Kurceatov”.

● Un mare umanist

Dar Kurceatov a fost și un mare umanist, un mare optimist. Iată de ce el nu s-a interesat numai de problemele legate de mijloacele de distrugere, de care s-a ocupat pentru că erau impuse de necesități superioare. Cînd problemele esențiale au fost soluționate, cînd primele experiențe cu bomba atomică au fost încununate de succes, el a pus cea mai mare pasiune în cercetarea problemei termonucleare și a proceselor termonucleare controlate. Acest interes deosebit și-a găsit expresia în comunicarea făcută de el la Harwell, în 1956, care a produs o adevărată reacție în lanț în lumea întreagă. După expozeul său, atitudinea față de studierea proceselor termonucleare în S.U.A. și în principalele țări europene s-a schimbat radical. Intervenția lui Kurceatov a arătat nu numai direcția în care trebuie concentrate eforturile — adică asupra formelor de folosire pașnică a energiei atomice —, ci și care este problema cea mai importantă de care depinde progresul civilizației noastre: energetica.

Sub conducerea sa directă a fost creată în U.R.S.S. tehnica atomică, au fost ridicate pe o treaptă superioară cercetările în domeniul nucleului atomic, au fost dezvoltate lucrările în domeniul reacțiilor termonucleare dirijate, au fost elaborate căile de folosire a energiei atomice în diferite ramuri ale economiei.

Cu numai trei săptămîni înainte ca o nedreaptă fatalitate să fi stîns brutal o viață consumată într-o permanentă incandescență, Igor Kurceatov luase cuvîntul, ca deputat, în ședința din 15 ianuarie 1960 a Sovietului Suprem: „Sînt fericit — a spus atunci pentru ultima oară savantul cetățean — că m-am născut în Rusia și mi-am consacrat viața științei atomice marii Țări a Sovietelor. Am convingerea că poporul nostru, guvernul nostru vor consacra realizările acestei științe numai pentru binele omenirii”.

documenta.

documentar docum.

documentar documentar d.

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar

documentar documentar documentar



Actualitatea
 calitatea actualit
 rea actualitatea acu
 actualitatea actualitatea
 litatea actualitatea actuali
 a actualitatea actualitatea
 alitatea actualitatea actualit
 actualitatea actualitatea a
 alitatea actualitatea actualit

pînă la 42.000 tone de îngrășăminte complexe. În afară de îngrășăminte, instalația mai poate prepara nutrețuri cu un bogat conținut de proteine și poate fi, de asemenea, utilizată la spălarea lînii, pasteurizarea laptelui și multe alte operații.

STATISTICĂ

Mutații structurale

Direcția centrală de statistică a U.R.S.S. a anunțat nu demult că în cursul primului semestru al anului, numărul muncitorilor și funcționarilor ocupați în diversele ramuri ale economiei naționale sovietice a crescut cu 3 la sută față de primul semestru 1968. În cifre absolute, între 1 iulie 1968 și 1 iulie 1969 contingentul de muncitori și funcționari a sporit astfel cu 2.600.000 de oameni, ajungînd acum la un total de 86.300.000.

În același timp aceste cifre mărturisesc că numărul muncitorilor și funcționarilor continuă să crească în U.R.S.S. de circa 3 ori mai repede decît cifra totală a populației, care sporește cam cu 1 la sută pe an.

Ce semnificații au aceste date?

Ele atestă dezvoltarea neîncetată și rapidă a economiei sovietice, scutită de flagelul șomajului și avînd, dimpotrivă, mereu nevoie de noi brațe de muncă. Din 1928, deci înainte industrializării, clasa muncitoare din U.R.S.S. și-a sporit rîndurile sale de la 8,5 milioane de inși, la peste 60 de milioane astăzi, constituind astfel circa 53 la sută din totalul oamenilor muncii din U.R.S.S. Dar cifrele amintite nu spun încă totul, căci și înăuntrul clasei muncitoare s-au produs mutații profunde. În 1918, 36 la sută din muncitori erau analfabeți; în 1939, numai 8,2 la sută dintre muncitorii industriali aveau studii superioare sau secundare terminate. La 1 ianuarie 1966 s-a putut însă constata că 58,4 la sută dintre muncitorii industriali absolviseră învățămîntul superior sau secundar.

La fel de rapid a progresat și calificarea profesională, mai cu seamă în ultimii ani. Peste 60 la sută din muncitori au acum o calificare superioară și sînt salariați în consecință (față de 18,5 la sută în 1926).

În sfîrșit, cîteva cuvinte despre înfrîngerea crescîndă a clasei muncitoare asupra vieții satului, unde munca industrială dobîndește o însemnătate tot mai mare. Acum 30 de ani numărul muncitorilor care lucrau la țară nu trecea de o șesime din totalul clasei muncitoare; acum 5 ani procentajul respectiv a sporit pînă la o treime. Faptul că o treime din clasa muncitoare lucrează astăzi la țară are o influență hotărîtoare pe plan social, economic asupra modului de viață și nivelului cultural al satului, contribuind — împreună cu milioanele de colhoznici specializați în motocoltură și a căror muncă nu se mai deosebește prea mult de aceea a muncitorilor industriali — la ștergerea deosebirilor dintre oraș și sate, adîncite și amplificate în cursul secolelor.

LA ORDINEA ZILEI

Și acum, televizorul cu impulsuri?

Cu prilejul unui simpozion, la care au participat numeroși specialiști în televiziune, s-a afirmat că într-un viitor nu prea îndepărtat va deveni posibilă realizarea unui sistem de televiziune care să nu se „adreseze” ochilor, ci să expedieze direct creierului impulsurile electronice. Ceea ce ar avea drept rezultat faptul că emisiunile ar putea fi „văzute” și de cei lipsiți de simțul văzului. Într-adevăr, electroniștii care au participat la discuții sînt astăzi ferm convinși că undele electrice vor putea fi dirijate pînă la creierul uman și încă cu o asemenea precizie încît, folosind fibrele nervoase ale organismului, orbii se vor putea bucura și ei de avantajele pe care le oferă televiziunea, această invenție a ultimului sfert de secol.

Și tot după părerea specialiștilor, receptoarele de televiziune vor fi reduse în scurtă vreme la asemenea dimensiuni, încît vor concura chiar și cele mai mici aparate cu tranzistori cunoscute acum. În același timp, în apartamente imaginile ar urma să fie recep-



Ultimul născut al unei familii bine cunoscute: „Temp-8”, cu ecranul de 434x420 mm, comandat de la distanță

tate de panouri subțiri, electroluminescente, la dimensiunile dorite de abonați.

Dar, în ultimul timp, tehnica televiziunii a înregistrat și alte noutăți. Este vorba de un aparat care permite înregistrarea programelor T.V. în vederea re-vizionării lor. Aparatul înregistrează pe benzi magnetice atît sunetul cît și imaginile și funcționează întocmai ca un magnetofon obișnuit.

O altă noutate este aparatul de televiziografie, care permite transmiterea imaginilor prin intermediul unui simplu cablu telefonic. Se pare că el va fi foarte indicat pentru transmiterea prin telefon a documentelor, fotografiilor, semnăturilor, schițelor de proiecte etc.

În fine, tehnica televiziunii a mai pus la punct o cameră care permite luarea de vederi submarine la adîncimi de peste 300 metri și la presiuni cuprinse între 4—8 atmosfere. Cu o astfel de cameră a fost posibilă reperarea unei epave scufundate la două sute de metri adîncime, precum și examinarea în profunzime a unui puț artezian.

CE SE DISCUTĂ

Situația grefelor

Succesul unei grefe nu-i niciodată definitiv asigurat, a subliniat încă o dată în mod tragic moartea doctorului



În imaginația unui chirurg...

Blaiberg la peste un an și jumătate după operație. Și totuși, în ciuda acestei amenințări permanente, chirurgii vor continua să transplanteze inimi. Este concluzia la care au ajuns, după discuții aprinse, două simpozioane internaționale ținute la Montreal și Madrid, la care, pe lîngă așii internaționali ai chirurgiei cardiace, s-au întrunit neurologi, biologi, specialiști în medicina legală și chiar teologi.

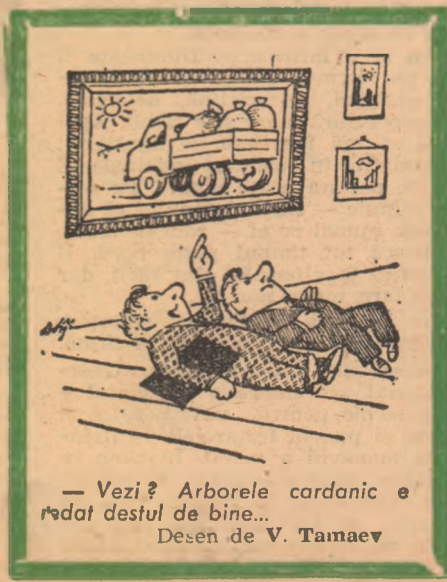
Avînd în vedere rezultatele slabe de pînă acum (mai puțin de un sfert de supraviețuitori, dintre care unul singur de peste un an), în viitorul apropiat

grefa cardiacă va rămîne ultima resursă, cea la care se recurge numai după eșecul tuturor celorlalte tratamente medicale și chirurgicale. Se apreciază însă că ulterior vor putea beneficia de această intervenție 3 la sută din bolnavii cardiaci. „Ulterior” echivalează cu momentul cînd statisticile se vor fi inversat, așa cum s-a întîmplat cu grefele de rinichi, care au ajuns treptat de la 80 la sută eșecuri la 70 la sută succese.

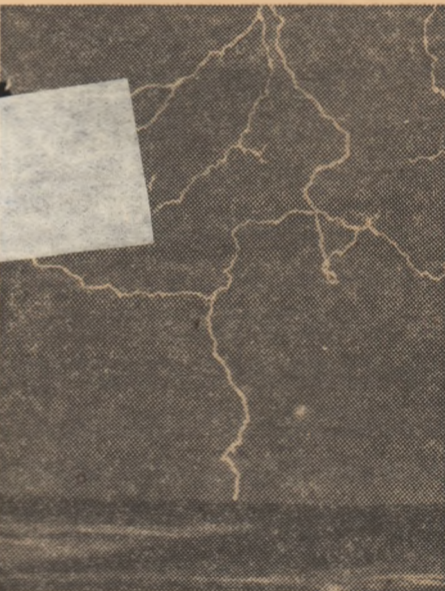
Dar viitorul transplantărilor cardiace nu mai este în mîinile chirurgilor, căci din punct de vedere tehnic ele nu mai ridică probleme. Lupta începe a doua zi după operație, este pur medicală și dusă împotriva unei reacții oarbe a organismului, care se străduiește să scape de greafă. Pentru a inhiba această tendință se administrează medicamentele numite imuno-supresoare. Experiențe efectuate pe animale par să demonstreze că organismul se obișnuiește treptat cu oaspetele său. Dar conviețuirea nu este niciodată perfectă: au fost comunicate două cazuri de grefe renale la care s-a manifestat o reacție acută și foarte gravă de respingere atunci cînd, 5-6 ani după operație, s-a încercat a nu se mai administra imunosupresoare.

Ca orice boală, respingerea grefei trebuie tratată cît mai de timpuriu. Din fericire, crizele se anunță prin diverse semne, vizibile pe electrocardiogramă cînd e vorba de inimă. Ceea ce nu împiedică însă cîteva echipe să-și continue cercetările în vederea găsirii unui test mai practic de depistare precoce. Într-adevăr, problema se pune cu mult mai multă acuitate în cazul inimii. Bolnavul cu un rinichi grefat și compromis poate trăi cîteva săptămîni, în așteptarea unei noi grefe, „bransat” la aparatul de dializă care îi purifică sîngele. În timp ce respingerea inimii grefate aduce cu sine moartea.

Pentru a înmulți șansele bolnavilor, la Madrid s-a propus crearea unei bănci de organe la scară europeană — Eurotransplant, care ar constitui o importantă etapă în activitatea desfășurată astăzi cu îndrîjire de medici și biologi pentru ca de la o supraviețuire precară să se ajungă la o însănătoșire temeinică.



— Vezi? Arborele cardiac e redat destul de bine...
 Desen de V. Tamaev



Fulgerul natural fiind mai dificil de dirijat, e preferat cel artificial

de compuși insolubili sau greu solubili. Dacă solul este tratat însă cu apă și apoi e supus acțiunii unui fulger artificial, azotul, potasiul și zecile de microelemente utile devin accesibile pentru plante. Pămîntul însuși devine îngrășămint. Iar cele mai multe substanțe nutritive se descoperă astfel în turbă.

Efectul electrohidraulic, cum mai e numit acest mod de tratare a solului, a fost descoperit de ing. L. Iutkin. Înainte de a ajunge la acest rezultat el a trebuit să realizeze descărcări electrice puternice și permanente și să învețe a le regla puterea. Pentru aceasta a folosit o originală schemă electrică, propusă de inventator încă în copilărie, care se compunea dintr-o bobină de inducție, un redresor și cîteva butelii de Leyda — un tip vechi de condensator electric — și se alimenta de la o priză obișnuită. Rezultatul primei experiențe — o furtună făcută țîndări — a pus bazele electrohidraulicii care, în afară de tratarea solului, e utilizată acum în multe procese tehnologice cum ar fi ștanțarea metalelor, fărîmîțarea mineurilor, curățirea pieselor turnate.

Revenind la tratarea solului cu fulgere artificiale, subliniem că o instalație electrohidraulică de 180 kW poate realiza anual într-o mare gospodărie

TREI ZILE PE O „BARCĂ DE HÎRTIE”

Din jurnalul
unui membru
al echipajului

După cum se știe, la 25 mai echipajul ambarcațiunii „Ra”, în frunte cu celebrul explorator norvegian Thor Heyerdahl, a părăsit portul marocan Safi, îndreptându-se spre țărmurile Americii de Sud. Această călătorie fără precedent a durat 51 de zile. La 14 iulie, cei șapte temerari navigatori, după ce epuizaseră aproape toate posibilitățile de luptă pentru salvarea ambarcațiunii, au trecut la bordul iahtului „Shenandoah”, intrucit, la toate neplăcerile suferite — avarii, furtuni — se adăugase și o adevărată năvală de rechini. Am hotărât să abandonăm corabia pentru că nu voiam să pun în pericol viața membrilor echipajului — a declarat Thor Heyerdahl unor ziariști, când echipajul a debarcat pe țărmul insulei Barbados.

Călătoria întreprinsă de „Ra” poate fi socotită totuși un succes. „Barca de hirtie” a străbătut o distanță egală cu distanța Safi — Moscova, Safi — Groenlanda, ori Safi — Buenos Aires.

Din echipaj a făcut parte, se știe, și medicul sovietic Iuri Senkevici, din al cărui jurnal publicăm mai jos un fragment.

Scriu în timpul cartului, primul meu cart pe „Ra”.

Azi dimineață ne-am luat rămas bun de la Safi, orașul pescarilor marocani. De la chei am fost remorcați de niște bărci pneumatice, iar din zona portului ne-a scos un remorcher gălăgios, care a trebuit să ne poarte după el mai multă vreme intrucit era vânt neprielnic. Noi ne așteptasem ca vântul să sufle dinspre nord-vest, dar el bătea dinspre nord-est și ne împingea mereu spre țărm.

În sfârșit sîntem în largul mării. Numai noi singuri. Pe neobservate s-a mistuit la orizont și ultimul vas care ne însoțea.

„Ra” se supune docil cîrmei, încît înaintăm spintecînd valurile ca un iaht înzestrat cu mijloace de navigație moderne. Țărmul se depărtează și vîntul se înteește. La un moment dat vîntul învoburează valurile și — nenorocire! Mă aflu la pupa, lângă cîrmă, cînd aud strigătul disperat al lui Thor. Pe puntea de comandă e Carlo Mari. Totul s-a petrecut într-o clipă. Toți cei aflați în colibă se reped glonț spre pupa. Dar degeaba. Valurile au rupt ambele cîrme.

Moment de derută. Cel dintîi își redobîndește calmul Thor. Un ordin scurt și în apă e aruncată ancora plutitoare. Corabia își regăsește echilibrul, dar nu-și poate menține cu precizie direcția numai cu ajutorul unei pinze și a ancorei plutitoare. Încercăm să folosim viselele mici, dar fără rezultat. Direcția ambarcațiunii se schimbă vizibil; în loc de sud-vest ne îndreptăm spre sud și chiar spre sud-sud-est. În afară de asta, însă, noaptea se desfășoară calm.

Cînd privesc corabia de pe puntea de comandă încerc un sentiment ciudat. E noapte. Ambarcațiunea seamănă cu o balenă ce unduie lin și elastic în toate direcțiile. Flotabilitatea e excelentă. Comportamentul ei pe ocean înfirmă toate opiniile noastre despre circulația normală a unui vas. Am impresia că mă aflu pe spinarea unui monstru marin. Corabia scîrție, fișile de papirus se freacă unele de altele.

Ziua ne aduce la realitate.

Avem și o infirmerie. Dimineața îl tratez pe Norman Baker cu rindominină, analgină, tetracilină, delalgină. Are temperatură mare și e slăbit. Apoi trebuie să mă îngrijesc de Santiago; are dermatită în regiunea inghinală. E un fleac, dar nu poate umbra. Pe Abdel îl chinuie — slavă domnului că decamdată numai pe el — răul de mare. Se apleacă tot timpul peste bord. Îi administrez pipalfen. Eu sînt răcit, dar nu prea tare, tușesc numai.

Luăm legătura cu Safi și anunțăm neplăcerea avută cu viselele de la cîrmă.

În cursul zilei avem alt necaz. Georges Sourial are impresia că vîntul e prea puternic pentru vela noastră și propune să punem terțarolele — (frîngii de manevră a velei). În timp ce le instalăm, pupa e inundată de valuri. Facem experiențe: ba ridicăm vela, ba o coborîm, de fapt nici unul din noi nu știe să manevreze corabia. Abdel a navigat pe astfel de ambarcațiuni pe lacuri, dar oceanul e cu totul altceva. Încît învățăm mereu. Pînă via-

alta ridicăm vela atît de mult încît rupem verga.

De la ora 15 navigăm în derivă spre sud-sud-est. Vîntul ne împinge din nou spre țărm. E o furtună de gradul 5 sau 6. „Ra” se comportă excelent, dar e greu de spus cît timp va putea naviga în asemenea condiții. De altfel, Heyerdahl e convins că după ce vom trece de Insulele Canare marea se va liniști. Ne dă speranțe...

A doua zi mîncăm hrană rece. Sîntem cam descurajați și obosiți. Carlo e nemulțumit de Georges, care e mai puțin rezistent decît a crezut el. Eu sînt nemulțumit de vreme, care e mai rece decît mi-am închipuit. Probabil că din cauza vîntului. Noaptea în colibă e plăcut, cald, dar ea se clatină cumplit și apoi dinăuntru nu se vede ce se petrece afară.

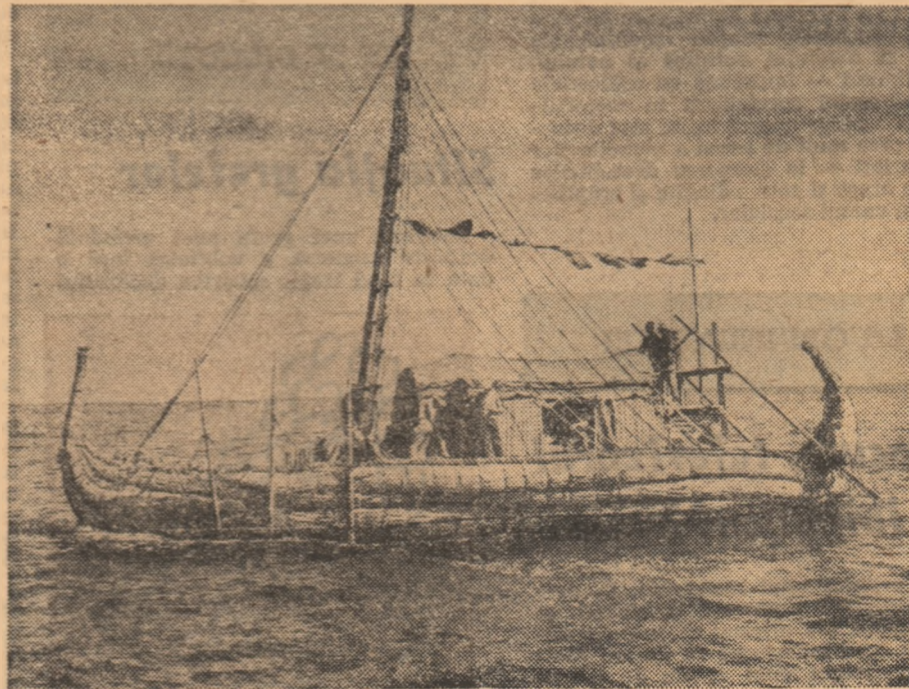
Și acum să vă prezint pe cel de-al optulea membru al echipajului: maimuța Safi, o făptură foarte caraghioasă, capricioasă, care ne dă multă bă-

Fiul lui Norman ne roagă ca la întoarcere să-i dăruim maimuța. Am face cu plăcere asta, chiar numaidecît, dar animalul a fost făgăduit copiilor lui Thor.

Către prînz încercăm să luăm legătura cu Safi, dar ne interferăm cu un post de emisie-recepție norvegian. Georges a pregătit o masă excelentă, ne oferă cafea sau cacao, la alegere și sandvișuri gustoase. Carlo a preparat o supă delicioasă (cel puțin așa ni se pare) de orez cu carne de pasăre și roșii. Mîncăm pe săturate. Apoi ne facem siesta la soare. Dar nu stăm mult...

Ne așezăm la pupă și facem un schimb de păreri despre noaptea trecută. Stabilim astfel că am greșit utilizînd ca stabilizator, în timpul navigației în derivă, ancora plutitoare. În felul acesta partea dreaptă a pupei a stat în apă mai mult decît cea stîngă. Dar de fapt, încă din primul moment am solicitat mai mult partea dreaptă și „Ra” s-a înclinat. Totuși, pînă acum pesimistele pronosticuri ale specialiștilor de la Institutul de cercetări asupra papirusului din Egipt nu s-au adevărit. „Ra” a fost lansată la apă la 17 mai, iar papirusul se comportă excelent. Specialiștii au prevăzut un crah total al ambarcațiunii pînă în ziua a 15-a. Astăzi Thor își permite să ironizeze pronosticurile și în același timp ne ține o lecție despre superioritatea papirusului asupra tuturor celorlalte materiale.

Tot astăzi stabilim pentru prima oară și coordonatele bărcii noastre: ne aflăm la 140 de mile de Safi și navigăm în direcția Insulelor Canare. Către ora 16, Thor zărește în stînga niște munți. Foarte înalți și abia vizibili în



„Ra” într-una din puținele zile liniștite ale călătoriei sale

taie de cap, pentru că-și face nevoile pe unde se nimereste. Doarme în colibă împreună cu noi și de aici toate neplăcerile. Pe de altă parte și ea e mereu nemulțumită.

E noapte. Bate un vînt rece și manta aspră s-a întărit pe mine, mă trec fiori. E ora 23, a doua zi de navigație. Pentru astăzi îmi ajunge. Mă duc să-l trezesc pe Carlo.

A treia zi începe bine. Pe la 10, Norman prinde legătura cu America. Vorbește o oră. Mai întîi i se dau instrucțiuni amănunțite cum trebuie folosite medicamentele americane. Îl aud cum spune că mulțumită strădaniilor lui Senkevici, lucrurile merg spre bine. Și la drept vorbind așa și este. Nu mai are decît o ușoară slăbiciune; astăzi l-am administrat ultimele medicamente. Apoi Baker discută cu soția și copiii.

ceață. Pînă la urmă convenim că fac parte din Insulele Canare. Totuși admitem și ipoteza că ar putea fi vorba de țărmul african, încît, pentru orice eventualitate, ridicăm la pupa o velă triunghiulară. Pinza e instalată de mine și de Carlo sub supravegherea lui Norman.

Nu înțeleg prea bine terminologia marinărească a lui Norman, iar accentul lui american complică și mai mult înțelegerea comenzilor. Norman răcnește la mine.

În cele din urmă trebuie să instalăm la pupa și cealaltă velă triunghiulară, de dimensiuni mai mari. Acum barca noastră merge destul de bine, totuși Norman nu e mulțumit. După părerea lui, 140 de mile în două zile și jumătate e prea puțin. A doua pînză e instalată de Norman, Sourial și subsem-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj i



natul. Carlo ne fotografiază. În primul moment am vrut să mă urc pe catarg eu, dar Norman m-a oprit, spunînd că trebuie să mă obișnuiesc treptat, intrucit catargul se mișcă și e greu să te menții pe el. Viteza a sporit simțitor, iar direcția s-a stabilizat intrucitva.

Thor și Abdel continuă „să descinte” visele. Apoi ne apucăm să le instalăm. După două ore de muncă le fixăm la locul lor și le consolidăm. Dar imediat ce visele intră în apă, „Ra” își schimbă brusc direcția și pornește spre est, adică spre țărm. Trebuie să schimbăm poziția velei și repetăm treaba asta de trei ori; am mai fi făcut-o de cîteva ori dacă Norman, deși bolnav, n-ar fi ieșit pe punte și nu ne-ar fi spus cum să procedăm mai bine.

Îi împărtășesc lui Thor temerile mele în legătură cu rezistența rameilor.

— Ar trebui să micșorăm pana rameilor, îi spun.

— Principalul e să le ținem în poziție verticală. Și pe „Kon-Tiki” am avut același fel de rame.

În schimb Thor e de acord cu propunerea mea de a întări ramele la mijloc și mă simt măgulit.

Auzindu-l astăzi pe Norman cum vorbea cu părinții, îl rog pe Thor să ia legătura și cu Leningradul. Mi-a făgăduit.

E o zi plăcută, caldă, marea se vâlurește ușor, adie un vînt moderat, dar noi sîntem totuși îmbrăcați destul de gros, intrucit stăm aproape tot timpul pe punte. Îmi ung fața cu cremă ca să mă apăr de soarele fierbinte. Dimineața m-am ras cu apă de mare și nu mi s-a întimplat nimic.

Heyerdahl e atent, grijuliu, amintește mereu de saulele de asigurare. Nu se mai vede nici urmă din melancolia de ieri, toți sînt optimiști. La bord domnește o atmosferă amicală. Singurul lucru care mă neliniștește e dermatita lui Santiago. Astăzi se prezintă mult mai rău decît ieri. Schimb medicația, dar fără rezultat. Miine am să încerc să mă ocup mai serios de el...

Facem ordine în colibă. Acum e plăcut înăuntru. Totuși ne pregătim să dormim pe punte. E o noapte splendidă, cu lună și stele. Sourial se ține tot timpul de glume, a deschis magnetofonul, Carlo încearcă să cînte la muzică. Safi a făcut iar o boroboată; l-a mușcat pe Abdel. Sourial i-a confecționat niște pantaloni din polietilenă. Thor o ia să doarmă cu el. Dar trebuie să-și schimbe sacul de dormit, intrucit maimuța nu se poate dezbăra de năravul ei. Încercăm s-o așezăm într-un coș și s-o lăsăm în colibă, dar nu e chip. URLă disperat, încît Sourial își sacrifică valiza, făcîndu-i niște orificii în capac, și o viră înăuntru. În felul acesta Safi se liniștește.

În cursul nopții, de „Ra” se apropie o navă. Încercăm să luăm legătura cu ea prin radio, dar nu izbutim.

Treptat-treptat adorm toți pe punte. E rîndul meu să fac de cart: îl înlocuiesc pe Carlo. Astăzi a fost o zi plăcută, plină, dar grea. Cel mai obosit e Thor: e rezervat, în aparență calm, dar sub ochi are cearcăne adînci. A stabilit astfel cartul de noapte: de la 20 la 22 — Abdel, de la 22 la 0 — Carlo, de la 0 la 2 — subsemnatul, de la 2 la 4 — Sourial, de la 4 la 7 — Thor. Am să încerc să-l păcălesc și să-l trezesc pe Georges la 3 ca să facă de cart pînă la 5, deci și o oră în locul lui Thor. Ieri n-am izbutit, căci Thor s-a trezit la timp.

Cred că în mare am notat tot. Ah, da, astăzi ne-a ieșit în cale un cîrd de delfini, care s-au zbuguit puțin în jurul nostru, după care au plecat...

Felinarul luminează slab. Cea de a treia zi a luat sfîrșit...

Iuri Senkevici

INTERVIU

Cu Elina Bistrițkaia într-o scurtă pauză

Filmul „Pe Donul liniștit“ a arătat cât e de frumoasă Elina Bistrițkaia. Și cu toate că de atunci au trecut zece ani, din frumusețea Axiniei nu s-a pierdut nimic, ci, dimpotrivă, a sporit. Mai subțire, mai suplă azi, talentata actriță și-a păstrat intacte trăsăturile perfecte, luminoase, de tip clasic, care nu ies din modă chiar când „se poartă“ mici cusururi ca gura mare a Sophiei Loren sau pistruii Johannei Shimkaus.

Am întâlnit-o pe Elina Bistrițkaia cu prilejul recentului turneu al Teatrului Mic din Moscova în cabina pe care o ocupa la Teatrul Național. Se prezenta „Bătrînul“ de Gorki și ea avea o mică „fereastră“. Purta o rochie fin de sielce, care-i scotea în evidență talia subțire și frumusețea maiestruoasă. Discuția noastră a pornit de aici. A încercat să scape cu o glumă:

— Nu e meritul meu, ci al mamei.

— Dar această prețioasă zestre pe care v-a dat-o mama n-a determinat, ca în alte cazuri, cariera dv. artistică? Nu v-a oprit, poate, un regizor pe stradă să vă spună: „Frumoasă domnișoară, ești exact ce ne trebuie pentru rolul cutare“?

— Nu m-a oprit nimeni. M-am înscris



Elina Bistrițkaia în „Bătrînul“

din proprie inițiativă la școala de teatru din Kiev, unde l-am avut, printre alții, coleg pe Głoni Bogva al dv.

— Sinteți ucraineancă?

— Nu, rusoaică, dar m-am născut în Ucraina.

— Și după absolvire ați debutat la Kiev?

— Nu, la Vilnius, în Lituania.

— Ați ajuns la „Mali“ pe un drum ocolit. De cât timp?

— De unsprezece ani, pe care-i socotesc o perioadă de mari bucurii artistice. Am jucat aici un mare număr de roluri foarte diverse. În actuala stațiune, ca să nu dau decît un exemplu, sînt angajată în opt spectacole, printre care „Banii turbați“ și „Lupii și oiile“ de Ostrovski, „Paharul cu apă“ de Scribe, „Ivanov“ de Cehov, „Vilegiatu-

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta



riștii“ de Gorki, „Mascarada“ de Lermontov.

— Mai mult repertoriu clasic.

— Da, mai mult repertoriu clasic, dar ce diversitate de roluri: tragice, dramatice, romantice, comice.

— Tocmai vroiam să observ că pe ecran n-ați prea ris, că ați interpretat cam aceleași personaje — grave, de profunzime psihologică. Credeam că e genul dv.

— Nesuferit cuvînt! Pentru noi actorii, genul e o limită care ne încurcă. Pe scenă am izbit să o evit. Alternanța genurilor ne este absolut indispensabilă. Totul e altfel: plastica rolului, percepția vieții. Aș vrea să joc și vodevil, și farsă.

— V-am cunoscut direct cu prilejul acestui turneu, dar faima dv. l-a precedat cu mult, datorită cinematografului. Pe ecran, însă, nu v-am mai văzut de cîtva timp. De ce? Cu un rol ca Axinia în palmare...

— Tocmai de aceea. Nu pot accepta orice. Axinia mă obligă. După „Donul liniștit“ am mai jucat în câteva filme, dar nu m-au satisfăcut. Așa încît am hotărît să aștept ceva care să-mi placă și să-mi convină. Cînd ești foarte tînăr îți poți permite să joci orice, atunci important e să joci. Pe urmă important devine ce anume joci.

— Eroina cea mai iubită e, așadar, Axinia.

— Da, Axinia. A fost un rol greu și am pus mult în el. În definitiv și pe copii îi iubim fiindcă punem mult în ei.

— Dumneavoastră aveți copii?

— (Zîmbind). Nu. Dar comparația rămîne valabilă.

La această replică a intrat pe ușă cabiniera, semn că „fereastră“ se sfîrșise. Elina Bistrițkaia s-a ridicat de pe scaun și s-a bășcălă în mîinile ei pescuite. Cabiniera i-a mai aranjat niște cute, o buclă, și cînd a considerat că totul e în regulă, a lăsat-o să se îndrepte spre scenă. Unde o aștepta succesul.

Iulia Scutaru

ANIVERSĂRI

Kukriniksi la 200 de ani

Faimosul trio artistic Mihail Kupriarov, Piotr Krilov și Nikolai Sokolov, cunoscut sub numele colectiv de Kukriniksi, a sărbătorit recent un original jubileu: a împlinit la un loc 200 de ani.

O schiță biografică a personajului Kukriniksi ar arăta cam așa:
S-a născut în 1923 la școala de pictură din Moscova. La început a avut un nume scurt — Kukri sau Krikup. Ceva mai tîrziu s-a adăugat Niks — adică Nicolai Sokolov — și Kukriniksi a fost gata. Primul teren de manifestare a fost gazeta de perete a școlii, unde a început să publice caricaturi.

A terminat ucenicia, ieșind în lume, în 1926, cînd ziarul „Komsomolskaia Pravda“ i-a tipărit primul desen satiric.

Naționalitatea: rusă — Kupriarov și Sokolov de pe Volga, Krilov din Tula. Situația militară: gradul de „colonel“. L-a căpătat în 1945 cînd, trimis la Berlin în interes profesional și fiindu-i greu să circule pe străzile orașului din cauza patrulelor militare care-l opreau la tot pasul, a căpătat o uniformă cu trese de colonel.

Arma: satira. O armă temută. La procesul de la Nürnberg, Goering și colaboratorii lui își fereau fața cu mîinile de „tirul“ caricaturistilor.

Starea civilă: căsătorit. Are doisprezece urmași — copii și nepoți. Unii calcă pe urmele lui trăgînd la pictură.

Cum lucrează: unul pictează, ceilalți doi stau de o parte și-i dau indicații. („Culoarea puțin mai rece. Așa e bine!“). Pe urmă se schimbă.

Uneori triumviratul a lucrat în patru. Pînă la război din micul colectiv a făcut parte și poetul Alexandr Arhanghelski, care a semnat textul multora dintre caricaturile și șarjele lui.

Realizări și proiecte: în 1933 Kukriniksi a ilustrat romanul bunilor săi prieteni Ilf și Petrov „Douăsprezece scaune“. În 1968—69 s-a întors la el. Romanul a ieșit recent de sub tipar, într-o nouă prezentare grafică, iar ilustrațiile la „Vișelul de aur“ au și luat drumul editurii. În curînd va începe o serie grafică ilustrînd observațiile satirice făcute de V. I. Lenin la adresa nenșevicilor, a eserilor și a liderilor lor. Cadouri primite la bicentenar: caricaturi făcute reciproc.



Intr-o sală a expoziției de artă românească modernă, deschisă la Moscova

CINEMA

Nici tigru, nici femeie dificilă, ci o Medee foarte blindă

Filmul „Medeea“, care marchează debutul cinematografic al celebrei cîntărețe Maria Callas, se îndreaptă spre finiș. După ce s-au turnat exteriorile în Turcia, în decolul frust și aspru al Anadoliei, echipa condusă de regizorul Pier Paolo Pasolini s-a transferat la Roma, unde filmările continuă în condiții de colaborare armonioasă.

Presă de specialitate insistă în mod deosebit asupra acestui amănunt, deoarece cunoscîndu-se exigența și temperamentul impetuos al primadonei și firea închisă, ursuză a lui Pasolini, se aștepta de la o zi la alta la o ciocnire între ei. Dar ciocnirea nu s-a produs. Mai mult, regizorul a declarat public: Imi pare că o cunosc pe Maria dintotdeauna. Parecă am fi fost colegi de școală.

La rîndu-l cîntăreța ține să dez-mintă imaginea pe care mitul, presa și cancanurile de culise au creat-o despre dînsa: Nu sînt tigru, nici femeie dificilă, ci doar o făptură umană care a servit arta și care se infuria dacă arta era prost servită. Foarte prietenoasă, Maria Callas are lungi colocvii cu regizorul, le spune pe nume tehnicierilor echipei, mînîncă cu ei în pauze pline și brînză și ciocnește un pahar de vin, îi plac anecdotele, pune la cale mici farse și se necăjește cînd Pasolini nu le gustă, pentru orice lucru se consultă cu Bruna, camerista ei care o urmează pretutîndeni de cincisprezece ani și-l vorbește aspru, fără adulare, se interesează la ce serveș și cum funcționează toate aparatele care readuc povestea Medei din fabuloasa antichitate elină și o fixează pe peliculă.

Timp de douăzeci de ani Maria Callas a trăit ca într-o vitrină: triumfurile în teatrele lirice din lumea întreagă și litigiile din culise; lunga căsătorie cu comandorul Meneghini și ruptura răsunătoare; povestea cu Onassis depănată între iahturi personale, vacanțe de basm și capricii costisitoare, pînă la finalul brusc survenit o dată cu apariția Jacquelinei Kennedy. Dar acum artista pare cuprinsă de o bucurie de viață aproape copilărească și are o nepotolită poftă de muncă.

După ce filmul va fi gata Maria Callas va trece la masa de scris. Intenționează să scrie o carte de memorii. Nu va fi un bilanț al vieții sale, o autoapărare sau o acuzare. Vrea doar să se distreze, chiar pe socoteala ei. Eu, de exemplu, sînt complet oarbă — spune. Am cîntat atîția ani fără să reușesc să-l văd vreodată pe directorul de orchestră. Am fost în atîtea țări și n-am văzut niciodată nimic. Tot ce știu mi s-a „povestit“.

În ciuda tonului glumeț, putem fi siguri că Maria Callas se va arăta la fel de exigentă și ca memorialistă. Exigența face parte din structura ei omenească și artistică. Pentru „Medeea“ a făcut proba costumelor ore întregi, istovindu-i pe croitori și istovindu-se pe ea, pînă cînd rezultatul a fost perfect. După ore obositoare de filmare în locuri imposibile, bîntuite de vînt și praf, cerea să vadă tot materialul filmat. În condițiile de climă neprielnice ale Anadoliei, n-a lipsit de la nici o scenă, nici chiar de la cele în care nu apărea, ca

să poată înțelege mai bine intențiile regizorului. Și nu s-a liniștit decît atunci cînd setea ei de perfecțiune a fost satisfăcută, cînd s-a convins că debutu-i cinematografic se află pe drumul cel bun.

L. Maslov

SUNET ȘI LUMINĂ

Domnițele din castelul Blois

Francezii au supranumit valea Loarei „țara castelelor“. Construite masiv și grandios, cu o vechime care se numără cu secolele, castelele străjuiesc calea râului, înfrățindu-se în lungul lor destin comun atît de perfect cu peisajul încît parcă le-ar fi creat natura o dată cu pămîntul și apa, și nu, mult mai tîrziu, mîna omului.

Datorită castelelor, călătoria pe firul Loarei este un drum în trecut, într-o istorie romănțioasă cu regi întorcîndu-se acasă din expediții îndepărtate, cu cavaleri rebeli închiși în turnuri înalte și triste, cu prințese privind pe furis, prin deschizătura zgîrcită a ferestrelor, la călăreți falnici...

Un loc atît de poetic nu putea fi ocolit de artă. O idee ingenioasă l-a transformat în decor natural pentru un nou gen de spectacol: sunet și lumină. De la premieră au trecut șaptesprezece ani. De atunci, seriile, castelele se însuflețesc trezite la viață de puternice reflectoare invizibile și de vocile unor actori, de asemenea, invizibili. Ele aprind imaginația spectatorilor, conducîndu-i pe căile încălțate ale unor povești cu eroi care au trăit și au murit de mult; le poartă pașii pe scări înguste și întortocheate, deschid în fața lor ușile grele ale sălilor reci și întunecoase, îi ajută să „vadă“ ceea ce de mult nu mai poate fi văzut.

La castelul Blois, de exemplu, o pot vedea pe Ioana D'Arc urcînd în colț; îi pot auzi vocea emoționată cu care vorbește în noaptea de dinaintea drumului către Orléans, orașul viitoarei sale nemuriri; sau pot asista la scena discuției hotărîtoare dintre Ecaterina de Medici și fiul ei Henric al III-lea.

Paul-Robert Udin este cel care, în 1952, a organizat primul spectacol sunet și lumină la castelul Chambord. Arhitect îndrăgostit de construcțiile lăsate de meșterii de odinioară și în special de castelele de pe Loara, el rămînea întotdeauna cu un sentiment de nemulțumire după ce auzea explicațiile corecte, dar lipsite de căldură și poezie, ale ghizilor. Într-o seară, cînd se întorcea de la vîntătoare, a fost prins de o furtună puternică lîngă castelul Chambord. Fulgerule orbitoare care sfișiau cerul luminau castelul din unghiuri diferite și el colora în culori fantastice. Zidurile masive apăreau cînd violete, cînd rubinii, cînd verzi. Luminile scurte veneau din toate părțile, smulgînd din întuneric multe alte porțiuni. Iar tunetul, ca un simfonie, sonoriza uimitorul spectacol. Văruit de cele văzute, arhitectul a înțeles că sunetul și lumina pot da viață zidurilor adormite.

Premiera a avut loc la puțin timp după această descoperire, fiind un succes total. De atunci, Paul-Robert Udin a organizat multe spectacole și unul acesta încîntînd publicul cu delectulul femiilor din castelul Blois.

ELECTROTEHNICĂ

Becul care nu se arde

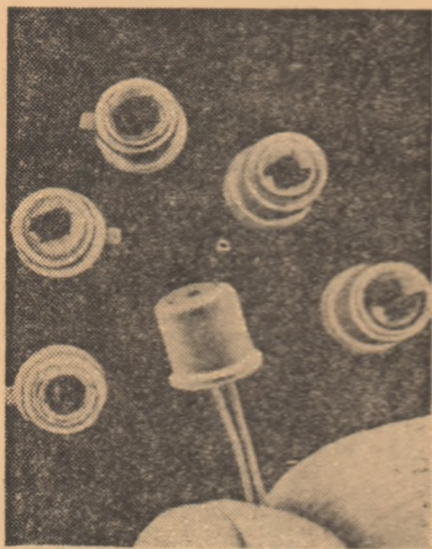
Faptul că transistorul a înlocuit astăzi complet lampa de radio este bine cunoscut de oricine; că este pe cale să înlocuiască și becul electric sau tubul cu neon este însă o noutate ce poate părea încă de necrezut. Și totuși există cercetători care întrevăd iluminatul cu transistoare. Descoperirea a primit un nume neobișnuit: lumina solidă. De fapt, ar trebui să i se spună lumină în stare solidă, adică emisă direct de un corp solid fără intermediul căldurii, contrar becurilor al căror filament trebuie mai întâi să devină incandescent. Este vorba de o emisie luminoasă rezultată din transformarea directă a curentului electric ce trece printr-o diodă cu semiconductor în unde electro-magnetice din spectrul vizibil.

Acest tip de diodă este de uz curent în majoritatea aparatelor de radio și televizoarelor, în toate calculatoarele și în cele mai multe sisteme de telecomunicații. Să ne amintim că semiconductorul e un corp cu proprietăți electrice intermediare între cele ale unui izolator și ale unui conductor metallic. Unind două semiconductoare de tipuri diferite (unul pozitiv și celălalt negativ) se obține o diodă, adică un dispozitiv care lasă să treacă curentul nu-

doptind lămpile care nu se ard niciodată și care evită astfel contravenții la legile circulației, dar mai ales accidente. Pe avioane și nave majoritatea defecțiunilor survenite la motoare sau instalațiile de comandă sînt semnalate automat de becuțele care se aprind; dacă acestea se ard, defecțiunea trece neobservată și poate provoca un accident grav.

Consumul redus de electricitate al lămpilor solide le destinează iluminatului de ajutor: de pildă, o simplă linie telefonică livrează destul curent pentru a asigura aprinderea citorva diode în caz de pană la rețele normale. În complicatul și delicatul domeniu al calculatoarelor electronice, unde, imobilizînd instalația, cea mai mică pană costă o avere, diodele luminoase contrastante, verzi și roșii, servesc deja la indicarea erorilor. În plus, foarte important este faptul că, în calitatea lor de diode, pot fi integrate direct în circuit și servi la efectuarea calculului, la afișarea rezultatelor și la controlul funcționării mașinilor. Pentru fizica pură și pentru telecomunicațiile optice, diodele luminoase deschid perspective și mai vaste, căci pot să emită direct o rază laser continuă.

Transformarea energiei în lumină a constituit totdeauna o problemă dificilă, avînd în vedere randamentul slab și fragilitatea dispozitivelor existente. Grație diodei luminoase pare că soluția ei optimă începe să se întrevadă.



Față de tubul cu neon, transistorul luminos marchează un progres similar cu acela al becului față de luminare

mai într-un sens. De cinci ani se știe că acest proces de formare a curentului electric dă naștere la radiații electromagnetice din spectrul vizibil, adică la lumină, dar aplicații practice s-au obținut abia recent. Există deja lămpi cu semiconductoare, confecționate din compuși ai galiului, care emit o lumină roșie și a căror strălucire depășește 7 500 lumeni pe m² (de menționat că o sursă de 500 lumeni pe m² este socotită strălucitoare chiar într-o cameră bine luminată). În plus, consumă foarte puțină electricitate: 10 mili-amperi la tensiunea de 1,6 volți. În momentul de față se fac cercetări pentru a găsi compuși a căror îmbinare să dea o lumină cu lungimi de undă mai mici: portocalie, galbenă, verde sau chiar albastră.

În chip de lămpi, diodele cu semiconductor posedă o serie de proprietăți care, din multe puncte de vedere, le fac superioare clasicele becuri cu filament și chiar tuburilor cu neon. În primul rînd, după cum a rezultat și din exemplul de mai sus, ele consumă extrem de puțină electricitate și funcționează cu curent de tensiune foarte joasă, de ordinul a câțiva volți. În al doilea rînd, emit o lumină monocromatică, indispensabilă în anumite împrejurări; pentru iluminatul locuințelor, birourilor etc., care cere o lumină albă, nu una verde sau roșie, aceasta este desigur un dezavantaj; dar probabil că asociind două diode emițătoare de culori complementare se va obține o lumină aproape albă. În al treilea rînd, lămpile se aprind instantaneu și, ca orice dispozitiv cu semiconductor, sînt de dimensiuni mici, masive și practice fără moarte. Becurile și tuburile posedă un înveliș de sticlă, care, cum știm din proprie experiență, e departe de a fi rezistent; de altfel, diodele au fost numite lămpi solide și prin contrast cu acest înveliș fragil.

Domeniul de utilizare a noilor lămpi este de pe acum foarte întins: de la becuțele de pe tablourile de comandă ale multor instalații pînă la ecranele de afișare a rezultatelor calculatoarelor electronice. Semnalizatoarele roșii de pe automobile, avioane și nave nu vor avea, de asemenea, decît de cîștigat a-

ARHEOLOGIE

„Magicele”
baghete ale
prospectorilor de
civilizații

Dezvoltarea civilizațiilor de-a lungul milenilor, creșterea densității populațiilor sedentare au avut drept rezultat, în final, crearea unor soluri deosebite, măturii ale multiplelor activități umane, pe care arheologii le-au denumit artificiale. În aceste soluri poate fi urmărită pas cu pas marea aventură umană începînd de la origini; în ele se află păstrate, imprimate, ascunse, conservate ca într-o arhivă, măturii drumului străbătut de om. Încît aceste soluri artificiale ar putea fi comparate cu o imensă bibliotecă, ale cărei fonduri le depășesc pe acelea ale tuturor mari-



Prospectare prin măsurarea rezistenței solului

lor biblioteci ale lumii. Acțiunea conștientă sau inconștientă a societăților umane a creat astfel dintotdeauna excepții atît în peisaje cit și în sol. Silexurile prelucrate și vetrele, orașele sau monumentele, căile de acces etc. sînt, în fond, anomalii care modifică caracterile fizice naturale ale solului și pot fi, deci, depistate de instrumente de detectare fizice. Sau, mai precis,

geofizice, întrucît anomaliiile solului nu diferă, prin natura lor, de accidentele geologice. În urma progreselor înregistrate de discipline științifice, arheologiei i-au fost puse la îndemînă noi metode și mijloace de investigație dintre cele mai fine care, astăzi, încep să-i confere titlul de știință exactă.

Se știe că una din proprietățile solului este aceea de a conduce electricitatea — datorită apei pe care o conține și în a cărei compoziție intră acizi de origine organică și săruri dizolvate. Doi electrozi afundați cîțiva centimetri în pămînt și cuplați la o sursă de electricitate dau naștere procesului de electroliză. Ionii pozitivi și negativi se separă pentru a se regrupa la electrodul negativ și respectiv pozitiv și curentul începe să treacă. Să treacă, însă, în funcție de rezistența pe care o întîmpină, rezistența care variază după densitatea solului, umiditate, proporția și natura acizilor și sărurilor. Această rezistență poate fi măsurată. Interesul pe care-l oferă fenomenul constă în faptul că curentul nu numai că urmează drumul cel mai scurt între electrozi dar desenează, simultan, curbe din ce în ce mai accentuate, efectuînd astfel o adevărată „măturare” a terenului pînă la o adîncime de cîțiva metri. Dacă solul este omogen, măturatul decurge regulat și, dimpotrivă, dacă în el se află obiecte sau materiale mai bune sau mai rău conducătoare de electricitate decît solul înconjurător, în traiectoriile curentului intervin distorsiuni, care precizează orientarea și dimensiunile structurii ascunse. Procedul ar putea fi comparat cu magicele baghete de alun ale prospectorilor de comori, numai că în cazul nostru bagheta este înlocuită de instrumente științifice, iar aurul de o comoară nu mai puțin prețioasă — vestigiile trecutelor civilizații.

Un procedeu mai recent, spre care se orientează arheologia modernă și care ar putea, de asemenea, fi comparat cu bagheta magică, este apelul la o altă proprietate a solului. Acesta, prin compoziția lui, poate modifica într-un punct dat intensitatea cîmpului magnetic terestru. Or, s-a stabilit, activitățile umane pot și ele provoca astfel de perturbări prin concentrarea materiilor organice. Ne referim la vetre, edificii incendiate, olării care, prin acțiunea focului, provoacă o puternică magnetizare. Cu toate acestea, raportat la pelicula de sol, magnetismul olăriei, de pildă, este mult inferior. Cum au putut fi atunci detectate aceste anomalii atît de discrete? Cu ajutorul unui instrument foarte sensibil numit magnetometru cu protoni, care detectează cu ușurință variații de 1 gamma, ceea ce e suficient pentru necesitățile prospectării arheologice.

Organul de bază al magnetometrului este alcătuit dintr-o simplă sticlă umplută cu apă, în jurul căreia se înfășoară o bobină conductoare în care, pentru fiecare măsurătoare, este expediat timp de trei secunde un curent de un amper. Cîmpul magnetic care rezultă și a cărui axă este aceea a bobinei se dovedește destul de puternic pentru ca majoritatea protonilor să se alinieze de-a lungul axei. După întreruperea curentului, protonii tind să se alinieze pe liniile de forță ale cîmpului terestru, dar nu chiar exact, ci făcînd o mișcare giratorie în jurul acestei axe ideale.

Or, frecvența acestei mișcări este proporțională cu intensitatea magnetismului terestru în locul respectiv. Rotindu-se, protonii dau naștere în bobină unui curent de un microvolt care e transmis unui amplificator. Cifra care apare pe cadrane nu corespunde intensității magnetice, nefiind decît reflexul inversat: dacă de la un loc la altul intensitatea crește, cadranel indică o



știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

scădere. Posibilitățile aparatului au fost verificate în multe depozite arheologice de pe glob cu rezultate remarcabile, detectînd structuri aflate la 5—6 metri adîncime.

BIOLOGIE

Neașteptatele
virtuți ale
tomatelor

De cîțiva ani se știe că tomatina, substanță cristalizată extrasă din tulpinile de tomate, are proprietăți antimicozice (micozele — afecțiuni parazitare provocate de ciuperci). Nu de mult, însă, s-a constatat că puterea terapeutică a tomatinei este mult mai mare decît se credea.

Într-adevăr, s-a descoperit că tomatina combat și efectele unui impresionant număr de substanțe ca histamina sau bradichinina, despre care se admite că joacă un rol în reacțiile alergice și în apariția proceselor inflamatorii. Plecînd de aici s-a căutat a se vedea, de asemenea, dacă tomatina nu are cumva față de histamină și bradichinină efecte comparabile cu acelea ale cortizonului. În plus, s-a căutat a se afla dacă, în afară de eficacitatea ei, tomatina este și completamente netoxică.

Într-o primă experiență s-a administrat unui șoarece tomatină cu o oră înainte de a i se injecta, într-una din labele dîndărăt, o mică cantitate de spumă de Irlanda care, de obicei, provoacă un edem. Laba s-a umflat dar tomatina a făcut ca edemul să fie mult atenuat — în aceeași măsură, afirmă autorii experienței — cu efectele pe care le-ar fi avut administrarea unei doze egale de acetat de hidrocortizon.

Mai mult, efectul a fost observat manifestîndu-se cu maximum de intensitate și la subiecți cărora li s-au extras suprarenalele, indiferent de dozele administrate. De unde s-a tras concluzia că tomatina nu acționează prin intermediul suprarenalelor (adică sub înriurirea unei secreții de cortizon — ba chiar că aceasta ar putea inhiba efectul).

Într-o altă experiență, s-a studiat apoi influența tomatinei asupra unui factor foarte caracteristic al inflamației cronice atunci cînd aceasta este provocată experimental: inmulțirea țesuturilor granulose. Unor șoareci cărora li se implantaseră sub piele cocoloașe de bumbac impregnate cu spumă de Irlanda, li s-a administrat timp de șapte zile tomatină. Proliferarea țesuturilor granulose a scăzut spectaculos. Subiecții supuși tratamentului cu tomatină au tolerat cantitatea injectată cotidian fără a pierde nimic din greutate, spre deosebire de animalele martori tratate cu cortizon. Ceea ce indică — se consideră — că tomatina nu e toxică sau, în orice caz, mai puțin decît cortizonul.

În sfîrșit, în cazul unei ultime experiențe în cursul căreia unui șoarece i s-a injectat în peritoneu un ser iritant, o doză de tomatină administrată cu o oră înainte a redus sensibil reacția peritoneală. Nu e greu de înțeles însemnătatea acestor cercetări și a rezultatelor pentru viitor, cînd diversele

. tehnica .
 tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica



forme de cortizon utilizate in tratamentul bolilor inflamatorii, ale caror efecte secundare sint, se stie, departe de a fi neglijabile, vor putea fi inlocuite cu tomatina.

PSIHOLOGIE

Cele trei preferințe ale memoriei

1. Citiți de trei ori în gând aceste cuvinte :

- deal
- smoc
- gheab
- cring
- front

Citeva probe simple pot dezvălui caracteristicile memoriei noastre. Repetați deci în gând cuvintele de mai sus. Iar acum deconectați-vă, recapitulând câteva însușiri ale memoriei în general.

Memorarea este una din cele trei componente importante ale memoriei. La fel de importante sînt și celelalte două, păstrarea și reproducerea materialului memorat în mod activ, adică memorat printr-o concentrare conștientă, voită. În cursul procesului de memorare activă lucrează însă și așa-numita memorie pasivă. Astfel, citind cuvintele propuse, vi s-au întipărit poate în minte caracterele cu care au fost culese. o pasăre care în clipa aceea zbură prin dreptul ferestrei, sunete auzite etc. (după cum vom vedea, aceste amănunte pot avea rezultate neașteptate).

Și acum încercați să roștiți cuvintele de mai sus în ordinea în care v-au fost propuse. Notați cite cuvinte ați înșirat corect.

2. Citiți de trei ori, cu glas tare și rar, alte cinci cuvinte :

- par
- sol
- nas
- loc
- fel

Repeți-le cu glas tare, fără să vă uitați pe text. Nu vă necăjiți dacă la prima încercare ați putut repeta numai 2-3 cuvinte. Pentru a le putea reproduce corect ați avea nevoie de mai multe lecturi, iar pentru a le ține minte toată viața de 30-50 de minute de efort. Nu de „toceală” neîntreruptă, ci de lecturi repetate, de reveniri periodice. În felul acesta materialul trece din compartimentul operativ al memoriei (cel de care ați avut nevoie în proba 1) în compartimentul de păstrare îndelungată. Cu alte cuvinte, se petrece un proces de consolidare a materialului. E un proces foarte sensibil. Lipsa de aer curat, băuturile alcoolice, fumatul și chiar cariile dentare netratate împiedică consolidarea materialului memorat. Memoria operativă refuză să transmită ștăfeta mai departe și survine uitarea.

Reproduceți din memorie cuvintele probei Nr. 2. Notați cite cuvinte ați uitat.

3. Citiți în gând de trei ori, apoi

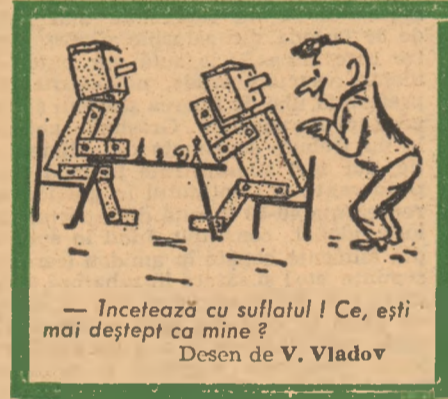
citiți fără să vă mai uitați pe text următoarele cuvinte :

- bot
- cui
- lan
- tren
- corp

În cazul cînd s-a produs consolidarea, se pare că materialul întipărit în memorie nu mai poate fi „extirpat”. Experiințele au dovedit că el trăiește atît timp cît trăiesc celulele nervoase și nu dispăre nici dacă creierul e răcit pînă la limita compatibilă cu viața. Se întâmplă, însă, ca acest mecanism al memoriei să facă surprize. Astfel, îmbolnăvindu-se, valetul unui diplomat a început să debiteze în timpul delirului discursuri politice, iar cînd s-a însănătoșit nu și-a mai amintit de nimic. Specialiștii au stabilit că diplomatul obișnuia să-și repete discursurile cu voce tare în prezența valetului care îl servea și care le-a memorat involuntar. Valetul și-a amintit de ele, la fel de involuntar, în timpul febrei. Se pare, deci, că procesul de consolidare se extinde și asupra materialului surprins de memorarea pasivă.

Acum reproduceți cuvintele probei a 3-a. Comparați rezultatele celor trei probe și stabiliți, astfel, după numărul cel mai mic de greșeli, dacă vă e mai dezvoltată memoria vizuală (1), auditivă (2) sau motoare (3). Cunoașterea tipului de memorie vă va ajuta la însușirea mai rapidă a materialului ; n-are rost să faceți efortul de a memora un material citit de altcineva dacă memoria dv. preferă să citeți sau să auziți dv. materialul respectiv.

S-a constatat că cea mai răspîdită e memoria motoare. De altfel, ea contribuie cel mai mult la consolidare. Iată de ce conspectarea materialului de memorat a fost și rămîne o metodă folosită nu numai pe băncile școlii, dar și de cei care le-au părăsit demult.



HIDROFIZICĂ

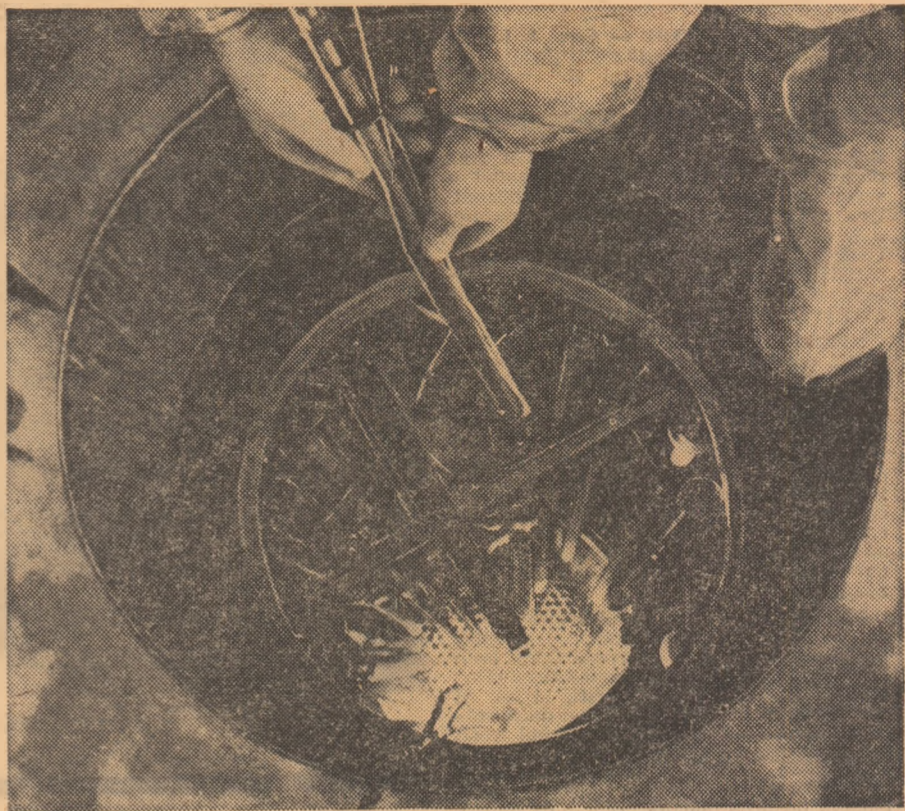
Valuri cu viteza avioanelor cu reacție

Țunami înseamnă în japoneză „val înalt”. Prin anul 1400 i.e.n. un tsunami a ras de pe fața pămîntului orașul Amnisos din Creta. Un an mai tîrziu dispărea sub apele Corintului un alt oraș, Ellis. În cursul mileniilor, oceanul a pricinuit astfel omenirii pagube poate la fel de mari ca războaiele.

În ultimele decenii s-au scris multe cărți despre țunami. Și totuși specialiștii cunosc revoltător de puține lucruri despre ele. Se știe doar că „va-



Țunami în largul oceanului



Încercarea rezistenței materialelor. (În reactorul atomic al Institutului de fizică din Kiev)

lurile înalte” iau naștere în plin ocean și că în majoritatea cazurilor se datoresc cutremurelor, zguduirilor bruște ale fundului marin. Dar premergătoare „valurilor înalte” mai pot fi și erupțiile vulcanice sau rostogolirea în mare a unor stînci gigantice. Țunami gonește spre țărmuri cu viteza avioanelor cu reacție și se năpustește asupra-le cu puterea exploziilor atomice. În larg perfidele valuri nu prezintă prea mare pericol pentru vase, întrucît sînt mai mult lungi decît înalte, (uneori au chiar o lungime de 200-300 kilometri). Dar pe măsură ce se apropie de uscat, cresc în înălțime ridicîndu-se citeodată pînă la 50 de metri.

Nu se știe însă nici pînă în ziua de azi cum se transmite energia seismică masei de apă, ce transformări suferă valurile în peregrinarea lor la suprafața oceanului. Dar cunoașterea mecanismului lor este foarte necesară pentru prevenirea primejdiei. Căci dacă în clipa de față nu poate fi deocamdată ridicată o barieră în calea „valurilor înalte”, trebuie în orice caz evitată întîlnirea cu ele.

Specialiștii din țările riverane Oceanului Pacific soluționează fiecare în felul lui problema valurilor ucigașe. Japonezii și-au concentrat atenția în primul rînd asupra legăturii dintre țunami și zguduirile subterane ; americanii alcătuiesc pronosticuri pe baza modificărilor pe care le înregistrează presiunea hidroacustică în ocean. Cercetătorii de pe insula Sahalin socotesc că problema „valurilor înalte” trebuie rezolvată complex, folosind metode hidrofizice pentru a studia presiunea, înălțimea valurilor, viteza de deplasare, modificarea cîmpurilor geofizice.

Datele seismice și mareografele care înregistrează nivelul apei pot numai constata apariția valurilor. Specialiștii au însă nevoie de informații foarte exacte și amănunțite despre țunami. Acestea ar putea fi furnizate de posturi hidrofizice instalate în larg. Un cablu ar uni emițătoarele împrăștiate în ocean cu aparate de înregistrat pe uscat indicațiile lor. Acești informatori automați ar anunța din vreme nașterea valurilor și ar comunica apoi date despre natura lor agresivă sau pașnică. Lucrul cel mai important este recunoașterea valurilor pentru a ști dacă

trebuie sau nu puse în stare de alarmă orașele și așezările amenințate.

Dar și falsele alarme ar putea fi evitate cu ajutorul mareografelor din larg. Specialiștii sovietici au montat toamna trecută un astfel de aparat într-un mic golf din insula Șikotan, nu departe de Kamceatka. Un cablu montat sub apă duce spre o galerie săpată în munte unde sînt ascunse aparatele de înregistrare. Viitorul complex de cercetări de pe insula Sahalin va dispune de alte citeva asemenea posturi pe țărmul Kurilelor și Kamceatkăi. Totodată, într-un laborator din Leninograd se modelează un țunami de dimensiunea celor de pe țărmul Kamceatkăi. Modelele similare se vor realiza pe tot litoralul sovietic al Oceanului Pacific spre a facilita studiarea multilaterală a „valurilor înalte”.

FIZIOLOGIE

Ochii și gîndirea

Ați băgat de seamă că, ori de cite ori ni se pune o întrebare mai dificilă, ori de cite ori avem o problemă ceva mai greu de rezolvat, ochii ni se mișcă fie spre stînga, fie spre dreapta, în timp ce ne gîndim? E suficient să ni se ceară să spunem — fără a folosi hîrtie și creion — cît fac 12X19 sau cum sună cuvîntul „Antropometrie” pe dos, pentru ca globii oculari să execute o deplasare, în timp ce creierul începe să lucreze. Partea cea mai interesantă este că, la una și aceeași persoană, direcția spre care se îndreaptă ochii este totdeauna aceeași.

Intrigați de acest fenomen, fiziologii au studiat undele encefalografice ale unor voluntari, cărora li s-au fixat pe pielea capului niște electrozi. S-a constatat astfel că subiecții a căror tendință constantă era de a-și îndrepta ochii spre stînga furnizau un anumit model de unde encefalografice, așa numitul ritm alfa. Or, persoanele la care se evidențiază acest ritm sînt mult mai ușor de hipnotizat decît celelalte.

Să însemne oare cele spuse mai sus că între un anumit mod fiziologic de gîndire și susceptibilitatea la hipnotism există o legătură directă, ba chiar causală? Greu de spus. Fiziologii se mulțumesc deocamdată să afirme că e vorba, mai probabil, de predominanța unei emisfere cerebrale asupra celeilalte — respectiv, de predominanța emisferei stîngi asupra celei drepte. Ei i s-ar dator aît mișcarea ochilor spre stînga în perioada de reflexiune, cît și fluxul de facilitare în hipnotizare.

Poșta medicului

MARINESCU PETRE — Com. I. L. Caragiale, jud. Dimbovița: Utilizați loțiunea de păr „Gerovital H₂” conform indicațiilor din prospectul însoțitor. 2) Penicilinoterapia a d₂s, în unele cazuri, la negativarea rezultatelor seroreacțiilor, fără ca boala să fi fost totuși vindecată. 3) Vă sfătuim să faceți anual o serie Moldamin și 1—2 serii de bismut. Dar dacă rezultatele analizelor continuă a fi negative timp de 2—3 ani, vă puteți considera definitiv vindecați. 4) Fără nici o îndoială; de altfel, după părerea noastră, vă puteți căsători și acum și puteți avea și copii.

NERSESIAN PETRU — București: Este vorba de un produs englez — o suspensie de oxetazaină într-un gel de hidroxid de aluminiu cu hidroxid de magneziu — care joacă rolul unui anesteziec de suprafață cu acțiune la nivelul mucoasei gastrice. Acțiunea lui antiacidă și calmantă contribuie la diminuarea rapidă a durerii. Se administrează 1—2 lingurițe de 4 ori/zi, cu un sfert de oră înainte de mese precum și înainte de culcare, diluat cu puțină apă. Se poate procura pe bază de rețetă cu aprobare specială de la Ministerul Sănătății.

ANTIGONA — Arad: „Demonstrației” dv. la sfaturile primite ne vedem siliți a-i opune aforismul epigramistului latin Marțial: „Non est vivere, sed valere vita” adică „Nu-i totul să trăiești, ci să fi sănătos”. Căci — adăuga el — dacă scădem din zilele vieții noastre timpul irosit în febre aspre, tristeți grave și dureri chinuitoare, ajungem dintr-un salt de la copilărie la bătrânețe. Această perspectivă nu prea plăcută credem că merită „grelele sacrificii” gastronomice impuse de medici.

CĂPREANU CAIUS EUGEN — Lugoj: 1) Aceste fenomene sînt caracteristice „debutului” adolescenței și probabil că cu timpul, și cu ajutorul exercițiilor fizice, ele vor dispărea. Atenție, de asemenea, la o alimentație (și eventual o medicație) care să asigure, în toată această perioadă, o intensă vitaminizare a organismului (C, B₆, Complex B, A, D). 2) Consultați lucrarea „Culturismul” de L. Baroga, apărută de curind în Editura C.C.F.S.

CAIUS MIMIS CODREANU — Lugoj: 1) Tot vîrsta „primejdioasă” după unii, „de aur” după alții poartă vina acestor tulburări neurovegetative, care se manifestă prin transpirație abundentă. Pentru diminuarea ei puteți lua 2 cpr. Bergonal/zi, atrăgîndu-vă atenția că medicamentul, conținînd beladonă, dă senzația de uscăciune a gurii. 2) Atît greutatea cît și înălțimea sînt în limite relativ normale, ținînd seama că în mod precis cartilajele dv. de creștere nu s-au închis încă. Cît privește lungimea label piciorului creșterea ei se va opri la 15 ani.

BOGDANEL — Galați: E foarte bine și chiar necesar să ai prieteni, dar vorba unui moralist francez: Trebuie să încerci cincizeci pînă să dai de unul bun. Încredeti-vă deci în sfaturile unui medic competent și nu în „rețetele” empirice ale unor amici. Urgent, deci, un examen al secreției uretrale și un tratament cu antibiotice, determinat pe bază de antibiogramă.

ANTON DANIELA — București: 1) La vîrsta dv. mai e timp ca lucrurile să intre pe făgașul normal fără utilizarea unor produse hormonale sau injecții cu siliconi, care sînt „arme” cu două tăișuri. De aceea vă sfătuim să faceți zilnic dușuri răcoroase, sub jet puternic, urmate de loțiuni cu alcool și fricțiuni energice cu un torșon sau un prosop aspru pe toată regiunea bustului. 2) Aceste coșuri, probabil comedoane, trebuie evacuate de către un specialist cosmetician, după care fața va fi curățată cu apă caldută, folosînd un săpun neutru; veți aplica apoi în strat subțire crema „Sanda”. Seara veți șterge obrazul cu următoarea soluție: Rp. Pepsină 1 g, acid citric 1 g, apă 98 g. 4) În cuperoză evitați masajul obrazului. Aplicați zilnic comprese cu infuzie de mușetel și o loțiune conținînd apă de hammamelis, infuzie de mușetel și apă de trandafir în părți egale. Se recomandă un regim alimentar din care să se elimine: alcoolul, condimentele, mezelurile, sosurile, cârnurile conservate, murăturile, untura de porc și de gîscă. Veți combate constipația și viața sedentară.

MIHAIESCU DAN — Timișoara: 1) Citiți răspunsul dat sub Daniela Anton — București, la pct. 2. 2) În principiu, 2—3 cești mici de cafea neagră pe zi sînt o „doză” lipsită de nocivitate, ba chiar un stimulent bun al sistemului nervos. Tot ce-i prea mult însă strică! 3) Impotriva hiperhidrozei (excesului de transpirație) utilizați următoarea formulă: Rp. Formol 10 g, alcoolat de lavandă 5 g, acid salicilic 2 g, alcool camforat 200 g.

DARIA T. — Ploiești: Nu-i chiar o eroare de diagnostic, deoarece, la prima vedere, aspectul cel mai sesizant al bolii este hermafroditismul. Sindromul adrenogenital se explică printr-o hipersecrție de hormoni androgeni suprarenali, decurgînd din acțiunea masculinizantă a acestor hormoni. Afecțiunea este congenitală (foarte rar dobîndită), cu transmitere ereditară, întîlnindu-se frecvent la ambii frați.

Tratamentul constă din corticoterapie de lungă durată (cortizon, prednison) etc, pacienții putînd apoi deveni fecunzi la vîrsta adultă.

TILUC BRINZESCU — București: Practica dv. poate duce la impotență psihică.

(continuare în pag. 11-a)



Celebrul chirurg Nikolai Amosov

Foto: A.P.N.

ORIENTĂRI NOI

Prevenirea aterosclerozei

În acest articol ne propunem a răspunde citorva întrebări ridicate în scrisorile corespondenților noștri în legătură cu una dintre tulburările metabolice care, prin complicațiile sale, deține astăzi primul loc în mortalitatea adulților.

Cercetări efectuate pe animale și pe om au arătat că leziunile aterosclerotice ale arterelor, însoțite de perturbarea metabolismului lipidic și modificări de coagulare a singelui, nu mai retrocedează, ci continuă să evolueze independent de tratamentul aplicat. Pe de altă parte, aceste leziuni încep să apară de la o vîrstă foarte tină, uneori chiar înainte de 30 de ani, de unde importanța măsurilor de prevenire care să asigure încetinirea evoluției aterosclerozei.

Majoritatea cercetătorilor consideră că tulburările de metabolism al grăsimilor organice — dislipidemia — ar fi principala cauză de producere a aterosclerozei. Un regim bogat în colesterol provoacă mai întîi o hipercolesterolemie și apoi o ateroscleroză, aceasta la animalele de experiență. Observațiile făcute la om au arătat însă că hipercolesterolemia care provoacă apariția leziunilor la animal nu prezintă un factor aterosclerogen obligatoriu la om. S-a mai arătat, de asemenea, că pe lângă hipertensiunea arterială, obezitatea și diabetul zaharat, principalele boli ce favorizează producerea aterosclerozei umane, mai intervin și alți factori — terenul, mediul social, munca etc. — care influențează în mod decisiv metabolismul endogen al colesterolului.

Continuarea acestor observații a revelat lucruri la prima vedere paradoxale. Există astfel unele populații cu un consum de grăsimi mic și colesterolemie ridicată, ca în cazul unui grup de populație din Finlanda. În schimb, în Africa există două colectivități umane — triburile Masai și Samburn — care consumă cantități mari de grăsime animală, dar cu toate acestea prezintă colesterolemii mici și un procent extrem de redus de boli ale arterelor coronare.

Iată de ce, în ultimii ani a fost emisă impoziția rolului dulciurilor în apariția timpurie a aterosclerozei. Zahărul s-ar absorbi, pare-se, mai repede din intestin și din această cauză survin variații mai mari ale glicemiei și secreției de insulină. Se poate astfel afirma cu toată certitudinea că un regim hipercaloric, de exces alimentar, indiferent dacă conține sau nu cantități mari de grăsimi, predispozează la ateroscleroză.

Tratamentul unor tulburări metabolice, ca diabetul zaharat, obezitatea, al unor afecțiuni endocrine, al hipertensiunii arteriale, reprezintă deci numai o latură a acțiunii de profilaxie antiaterosclerotice. Tot atît de importante, dacă nu chiar primordiale în profilaxia acestei boli, sînt evitarea șocurilor psihice, a „stress-urilor” emoționale, care provoacă tulburări umorale, precum și combaterea sedentarismului prin sport, mișcare în aer liber și o serie de măsuri de ordin dietetic de care ar trebui

să țină seama un om sănătos dar mai ales gurmanzii.

Astfel: 1) Conținutul în grăsimi al regimului să nu reprezinte mai mult de 30 la sută din calorile zilnice, dintr-o parte care circa 50 la sută vor putea fi uleiuri vegetale crude, neîncălzite (de preferință ulei de floarea soarelui și din germeni de porumb). Grăsimile animale nu trebuie suprimate din alimentație, dar nici administrate în mod preponderent; 2) Conținutul în glucide va reprezenta 40—50 la sută din aportul caloric global, constituit fiind în special din alimente bogate în amidon (cereale, semințe etc.) și sărace în zaharoză (dulciuri); 3) Proteinele vor alcătui restul de 20—25 la sută din rația calorică zilnică, asigurîndu-se și aici un echilibru între proteinele vegetale și animale. Rația calorică zilnică va fi în raport cu munca: 30 calorii/kilocalorie la munca sedentară; 35 calorii la munca fizică ușoară și 40—45 calorii la munca fizică grea. La regimul alimentar se vor adăuga vitaminele E, B₆ și celelalte întrucît vitaminele au un evident rol antiaterosclerotic.

Dr. Z. A. Barski



— N-o să-mi găsească tulburări la aparatul respirator: tumez pe ascuns

IGIENA CARDIACĂ

Bolile de inimă și sporturile

„Am voie să fac gimnastică sau sport?” Iată una dintre întrebările ce ni se pun frecvent de către amatorii de sport suferinzi de afecțiuni cardiace.

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap escula



Într-adevăr, studii medicale întreprinse în ultimele două decenii au demonstrat că activitatea sportivă sistematică duce aproape întotdeauna la creșterea dimensiunilor acestui organ vital. În cursul unui efort sportiv, capacitatea de lucru a inimii crește considerabil, volumul de sînge pe care contracția inimii îl împinge în aortă sîrsește de la 50—60 ml³ în mod normal pînă la 150 ml³ și chiar mai mult. În cazul unor exerciții fizice mai îndelungate, cum sînt alergările pe 5000—10 000 m, intensitatea circulației sanguine atinge un grad foarte ridicat, aparatul cardiovascular trebuînd să satisfacă mari cerințe. Funcția contractilă a inimii este astfel sensibil sporită, ceea ce poate provoca o suprasolicitare a inimii.

S-a observat însă că nu toate sporturile provoacă modificări distincte în mărimea și forma inimii. Astfel, la unele categorii de sportivi, cum sînt jucătorii de tenis, volei, baschet, handbal, și chiar la boxerii și înotătorii ce practică sportul în mod rațional, inima și-a păstrat tot timpul dimensiunile normale. Numai sporturile de performanță practicate pe distanțe mari: alergările și marșul, schiul, canotajul de întrecere și ciclismul duc după un timp la creșterea volumului inimii.

Inseamnă asta că practicarea sporturilor este cu desăvîrșire interzisă bolnavilor de inimă? Dacă cu două decenii în urmă una dintre „legile de fier” ale tratamentului afecțiunilor cardiovasculare o constituia repaosul cît mai îndelungat, astăzi, o dată cu larga dezvoltare a culturii fizice medicale, a printr-un și în practica medicală ideea exercițiilor fizice la cardiaci.

Viața sedentă și lipsa de activitate alimentară ne pot duce la dezvoltarea obezității, ptozei, hipertensiunii, în schimb, factorii naturali (aportul alimentar, sistemul și sporul de activitate fizică) pot să influențeze în mod decisiv evoluția bolii. Chiar și în cazul hipertensiunii, sub formă de fricționări, băi sau dușuri zilnice, spălătul picioarelor cu apă rece, somnul într-o încăpere aerisită în prealabil, cu fereastra deschisă (în anotimpul cald), cu oberlihtul deschis (iarna), băile de aer în cameră sînt suficiente mijloace fizice ca să mărească rezistența organismului cardiacilor.

Cultura fizică medicală reprezintă astăzi o metodă valoroasă în tratamentul bolilor de inimă. Astfel, masajul executat asupra membrelor inferioare, cu mișcări blînde, de jos în sus, reprezintă una dintre formele de cultură fizică medicală frecvent întrebuintată la cardiaci și hipertensivi. De asemenea și gimnastica respiratorie dă rezultate bune în ceea ce privește scăderea frecvenței respiratorii, creșterii debitului cardiac și adaptării inimii la efort.

Trebuie interzisă însă orice activitate sportivă unui cardiac în insuficiență cardiacă decompensată sau în pragul decompensării. Sînt unele sporturi contraindicate chiar și cardiacilor compensați: înotul, aviația, automobilismul. Aceste sporturi sînt periculoase nu atît prin efortul fizic pe care-l reclamă, cît prin accidentele grave ce le-ar putea cauza, dacă bolnavul face — în cursul practicării lor — o criză de inimă. Sînt interzise, de asemenea, cardiacilor sporturile de mare efort fizic: aruncarea greutății, a discului, a suliței, săriturile în lungime și înălțime, alergările pe distanțe mari, boxul, ascensiunile. Schiul este permis numai la coborît, și nu de la altitudini mai mari de 800 m. Sporturile de durată permise cardiacilor, bineînțeles practicate cu moderație și prudență sînt: plimbarea pe teren plat, patinajul, bicicleta, călăria, tenisul canotajul ușor. Firește, ele nu trebuie practicate de către bolnavi ca un scop în sine, ci doar ca un exercițiu fizic menit să activeze funcțiunile fiziologice ale organismului.

Dr. S. Letunov

CAMBODGIA

Șlefuitorii de rubine

— Un șarpe! — exclamă unul dintre însoțitorii noștri. Cât ai clipi, roțile mașinii striviră o reptilă lungă de un metru și jumătate. Era al doilea șarpe care intrase sub roțile automobilului în cei 30 de kilometri făcuți de la Pnom Penh.

Terenurile mlăștinoase, umeda climă tropicală, munții și jungla deasă sînt condiții ideale pentru toate viețuitoarele care se tirăsc, zboară, sar sau aleargă. Așa se explică faima de paradis al vânătorilor, de care se bucură din vremi străvechi Cambodgia. În ultimii ani, fauna oricum extrem de bogată a Cambodgiei a sporit cu animale din Vietnamul de Sud, care fug de acolo spre a scăpa de calamitățile războiului.

Mașina înainta pe asfaltul încins. Treceam pe lângă sătulețe ascunse îndărătul unor pîlciri de cocotieri, arbori de piine și bananieri. Casele khmerilor sînt construite pe piloni; un tip de locuințe asemănător cu cele din Laos și Tailanda. Pilonii îi apără împotriva inundațiilor și a animalelor de pradă.

productivității la hectar sînt probleme care preocupă în cel mai înalt grad organele de resort.

...Drumul spre satul de pescari Kompong-Kleang străbătea un terasament străjuit de o parte și de alta de un teren mlăștinos cu o vegetație bogată, în care mișunau crocodili. Deasupra noastră zburau, gălăgioase, rațe sălbatică. În Cambodgia se spune că acolo unde există apă există și pește. Într-adevăr, am văzut băiețândri pescuind cu ajutorul unor rogojini chiar în canalele din lungul drumului. Pescuitul pe ogoarele cultivate cu orez e un fenomen obișnuit.

Toate clădirile — pagode, prăvălioare, școli — din Kompong-Kleang sînt construite pe piloni. În jurul nostru mișunau jonci. Pe aceste ambarcațiuni trăiesc familii întregi. Din direcție opusă veneau prăvălii plutitoare încărcate cu tot soiul de alimente și cu sticle cu răcoritoare. Deși sezonul ploilor luase sfîrșit, debitul riurilor era totuși mare. Deasupra căsuțelor înclinate într-o parte se roteau cirduri de pescăruși rotofei. Cînd apele se retrag, lo-



Cu barca pe o stradă fluidă

În cele din urmă am ajuns la „portul de ceramică”, cum se traduce numele orașului Kompong-Chang. Pe chei era mare forfotă. Docherii cărau saci grei cu cereale și lăzi cu vase de lut, fabricate de olari locali celebri în toată țara. Călugări în veșminte portocalii, cu capul ras pe care și-l fereau de soare sub umbrele, se plimbau agale de colo pînă colo. Într-un ungher se afla un mic bazar, încărcat de arome și sunete. Se vindea înghețată și piine, iar un negustor de supă chinezească își chema clienții lovind între ele două bețigoare de bambus.

Baza economiei naționale a țării este orezul, principalul articol de export și în același timp cel mai important produs alimentar. Cambodgia are un pământ extrem de fertil, o climă de sără. De pe ogoarele ei s-ar putea obține pînă la trei recolte de orez pe an. Dar pentru asta e nevoie de capital, de mașini și de îngrășăminte. Dezvoltarea satelor, lucrările de irigație, sporirea

cuitorii seamănă pe terenurile fertile, acoperite cu mil, legume și zarzavaturi.

Lacul Tonle Sap este un gigantic rezervor natural al Mekongului. Nivelul apelor din marea fluviu asiatic se schimbă brusc în funcție de sezon. La Pnom Penh are loc atunci vesela și pitoreasca Sărbătoare a apei. După cursele de pirogi care se desfășoară în cursul nopții, pe fluviu sînt lansate niște bărcuțe cu opaite aprinse la bord.

Am pornit cu o barcă cu motor pe apele grele, încărcate de mil ale lacului Tonle Sap. Malul celălalt nici nu se zărea. Pescarii ne ofereau insistent zeci de soiuri de pești uriași, cum nu mai văzusem niciodată pînă atunci, dar cîrmaciul nostru se lăsa greu ispitit.

La întoarcere ne-am oprit în casa unei chinezoaice, căsătorită cu un khmer, ca să ne pregătească un borș de pește și să prînzim. Gazda noastră vorbea puțin franțuzește. Ne-a povestit cu oarecare mîndrie că în tinerete fusese dansatoare într-un bar. După ce a strîns în felul acesta un mic capital, s-a căsătorit. Soțul ei e proprietar de jonci, pe care le închiriază pescarilor.

Și casa în care poposisem se sprijinea pe piloni. Avea pereți de stuf și podea de lemn; în cameră se aflau o bicicletă, un scaun, un taburet, un hamac, o sticlă cu băutură, un mic aparat de radio cu tranzistori și o tavă cu pahare pe ea. Pe masă — carne, piper, sare și o farfurie cu sos. Urma apoi o simplă platformă din bambus, acoperită cu rogojini și despărțită prin draperii din material sintetic. (Cine intră acolo trebuie să se descalțe). Sub platformă se învolburau apele lacului. Se vedea bine că era o casă înstărită...

Apoi drumul ne-a purtat prin provincia Battambang. Mașina înainta greu pe un drum prăfuit. Într-un tîrziu am ajuns în mica localitate Pailin. Păduri dese de palmieri. Un zgomot surd de motorăse. Într-un mic atelier cu pereți de bambus ședeau cinchiți sau așezați în jurul unor mese vreo douăzeci de muncitori-șlefuitorii de pietre prețioase. Cum se obișnuiește prin partea locului, al patrulea perete al casei, care dă spre stradă, e lăsat liber, încît se poate intra în atelier chiar și cu automobilul.

— Rubinul ăsta valorează 500 de rupii, ăsta 15 000, iar cel de colo — 25 000 — ne-a informat unul dintre șlefuitorii.

Chiar și un necunosător este frapat de splindida, inegalabila culoare a rubinului. Safirele strălucneau ca niște boabe de lacrimi azurii. Într-o bucată mică de pînză se aflau comori de milioane. Proprietarul atelierului, un ins cu picioarele goale virite în sandale, venise cu motocicletă să ne arate bogățiile sale. Abundența de pietre prețioase și de aur din unele țări din Asia e surprinzătoare. Cu toate acestea se pare că nicăieri nu se observă un fenomen atît de neobișnuit ca în Cambodgia. Purtători de rițe cu haine ponosite, care nu posedă alte bunuri în afară de modestul cărucior, își înlocuiesc splendorii lor dinți naturali cu proteze de aur. Lanțuri masive de aur (nu lănișoare) pot fi văzute la gîtul unor argați, muncitori, hamali. Să fie o tradiție? Sau dorința de a strînge pentru „zile negre”?

Cîteva zeci de magazine din Pnom Penh și alte orașe sînt țixite cu bijuterii. Turiștii americani și europeni dau pur și simplu năvală în ele. Cum de există atîta aur în Cambodgia? Căci în țară se extrag cantități mici. Foarte simplu. Rețeaua contrabandei internaționale cu aur trece prin Vientiane — Saigon — Hongkong. Faptul că păturile sărace din Cambodgia posedă obiecte din nobilul metal este astfel încă unul din numeroasele paradoxuri ale acestui regat, care a știut să rămînă neutru în grelele condiții din Indochina.

A. Vasiliev

TANZANIA

Acasă la Patrick Hemingway

Un african, care mătura frunzele din jurul casei lui Patrick Hemingway, ne-a spus că acesta plecase în oraș după cumpărături, dar că se va întoarce curînd. Casa lui Hemingway-junior se află în curtea unui colegiu în care tineri africani se pregătesc pentru a lucra în rezervații. Directorul colegiului, un englez de vîrstă mijlocie pe nume Toni Meance, ne-a însoțit prin muzeu, ne-a arătat mașinile cu care fac elevii practică și a deschis ușile claselor. Vreo 20 de tineri africani priveau prin microscop, iar un băiat înalt din Ghana desena pe tablă un animal.

Patrick Hemingway predă la colegiu Evidența animalelor și Metodele de vînatore. Meance îl cunoaște de mult pe Patrick, care a venit în Tanzania cu puțin timp înainte de a doua călătorie a tatălui său în această țară. Ca orice cititor al tatălui său, Patrick se simțea puternic atras de Africa plină de exotism și arome a cărților lui Hemingway. Cînd a implinit 24 de ani a simțit dorința să vadă cu ochii lui continentul pe care tatăl său „l-a iubit toată viața”. Tatăl și fiul au vînat împreună. Apoi părintele s-a înapoiat în America, iar fiul a rămas în Africa.

În răstimpul care s-a scurs de atunci, Patrick a fost, cu mai mult sau mai puțin succes, fermier, vînat, instructor de turism. Apoi cînd soția lui s-a îmbolnăvit grav, a plecat grabnic în California, de unde s-a întors văduv și cu o fetiță care acum are opt ani.

În timp ce stăteam de vorbă cu directorul Meance, în curtea colegiului a intrat un bărbat vînjos, într-o bluză albă cu buzunare mari, pantaloni și pantofi de aceeași culoare.

La numai cinci minute după ce am făcut cunoștință beam bere rece în casa lui Patrick, iar după alte zece minute ni se părea că ne cunoaștem de o veșnicie. Patrick e un american tipic. Numai americanii sută în sută știu să ridă atît de tare și de contaminant. Dar ei știu și unde să pună punct, cum să-și amuze prietenii și mai știu să și asculte. Mi-am amintit cîteva anecdote, nu foarte noi, dar care nu ajunseseră încă pînă la Mweka. Patrick se tăvălea de ris pe divan, de trosneau arcurile. Apoi mi-a interzis să-l spunem „Patrick”.

— Te rog să-mi spui Pat. Altfel am senzația că sînt pastor catolic.

Încăperea în care ne aflam nu era mare. Un perete era acoperit cu cărți. Deasupra căminului se afla un tablou mare, datorat unui pictor scandinav, mi se pare: un stol de gîște zburînd

deasupra unui pămînt înghețat. La un moment dat ciinele care intrase odată cu noi în casă, un animal uscățiv, dar vînjos, cu blana de un galben deschis, se apropie de cămin și ciuli urechile. Curînd, dintr-o nișă țîșni o viperă, dintr-o specie bine cunoscută de cei ce cutreieră tropicele.

Nici urmă de Hemingway scriitorul. Nici un portret, nici o carte. Dar casa mai are cîteva camere. Meance mi-a spus că Patrick posedă un splendid portret al tatălui său. Probabil că îl ține în altă încăpere. O notă bună pentru fiu care nu vrea să fie apreciat pentru tatăl lui.

Ni s-a servit un dejun de celibatar: după o supă englezească, foarte groasă, au urmat șuncă și pește în aspic — toate conserve. Pînă și laptele era praf.

Discuția se învîrtea inevitabil în jurul lui Hemingway.

— Tatei îi plăcea mult să vîneze. A fost unul din fericirii care a văzut Africa pe vremea cînd era populată de foarte multe animale. Acum totul s-a schimbat. De opt ani n-am mai pus mina pe armă.

Apoi Patrick a adus o hartă și mi-a arătat pe unde a călătorit împreună cu tatăl lui.

— Aici am tras primul foc de armă... Străbătusem, îmi amintesc, albia uscată a unui riu și din iarbă mi-a ieșit în cale un bivol. Am ochit imediat, dar de teamă am tras alături. Eram sigur că-mi sunase sfîrșitul. Nu știu de ce, însă, bivolul a trecut pe lângă mine. Am început să vomit. Multă vreme după aceea n-am putut vîna, ba nici chiar să mai aud vorbindu-se de vînatore.

Patrick are ochi negri. Cînd ride, ochii i se îngustează, luînd un aspect mongoloid. Mi l-am imaginat cu barbă, cu celebra barbă a tatălui... Și parcă seamănă cu el.

— Pat, n-ai încercat să scrii?

Imediat au urmat niște hohote de ris. — Eram sigur că ai să întrebi. Toți vor să știe ce scriu. Scriu dări de seamă, scrisori către prieteni, instrucțiuni pentru studenți... Cred că fiecare membru al familiei Hemingway trebuie să-și vadă de treburile lui... Jim, adu, te rog, banane!

— Dar dorești să călătorești, să cunoști lumea?

— Asta da. Munca și pasiunile mele sînt legate de natura sălbatică. O iubesc și cred că o înțeleg.

— Vrei să rămii toată viața în Africa?

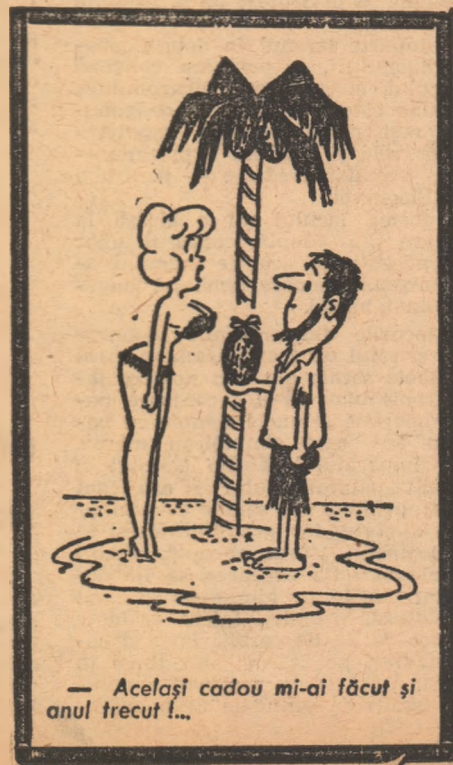
— Nu. Cred că cel mai frumos loc de pe pămînt e California. Ai fost vreodată acolo? Ah, ce frumoasă e! Mai ales toamna sau la începutul primăverii. Odată la doi-trei ani fac o călătorie pînă acolo... Mă preocupă mult problema evidenței animalelor. În ce privește pasiunile mele, mai înainte vînam. Dar, repet, de opt ani nu m-am mai atins de pușcă. Am 41 de ani. Mă tem că am pierdut definitiv pasiunea pentru vînatore a tatălui meu. În schimb mă duc cu plăcere cu undița pe țărnul oceanului. De altfel în ultimii ani și tata se mulțumea numai cu pescuitul... Citesc mult. Mă ocup de matematică și desenez din cînd în cînd...

— Pat, celebritatea tatălui dumitale nu te stînjenește?

— Nu. Mai mult, profit și eu puțin de pe urma ei. Vezi, ne-am petrecut foarte plăcut timpul. Dar dacă nu m-aș fi numit Patrick Hemingway ci, bunăoară, Patrick Smith sau Patrick Brown, ai mai fi venit să mă vezi?... Fii sincer, ai mai fi venit pînă aici? Și a izbucnit într-un hohot puternic de ris.

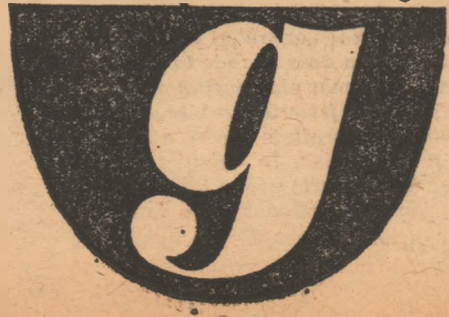
Hemingway-junior știe într-adevăr să ridă contaminant.

V. Peskov



— Același cadou mi-ai făcut și anul trecut!...

• globul
• globul globul
• globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul



Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

LAZEA D. RAFLA — Com. Scărișoara, Jud. Alba: Ne pare rău, dar, fiind o problemă medico-legală, noi nu dispunem — cum vă exprimați chiar dv. — de „organe de specialitate” pentru a studia voluminosul dosar al „cazului” asupra căruia ne solicitați părerea.

EMANUEL BARBU — Sebeș, jud. Alba: Întirzierea răspunsului se explică prin abundența corespondenței și prin prea marele număr de întrebări pe care ni le pun unii dintre cititorii paginii medicale. Din cele relatate nu știm dacă hiperkeratoza degetului mare nu este de fapt o onicomicoză provocată de ciuperca *Candida albicans*. Examinarea la microscop a unui fragment de unghie ar elucida diagnosticul. Atunci medicamentul de elecție ar fi Grizeofulvina M (Likuden) administrată pe gură și ca pomadă, care dă rezultate numai după un tratament perseverent (1 an și chiar mai mult). Puteți aplica, de asemenea, pe unghie următoarea pomadă keratolitică: Rp. Acid salicilic și rezorcină câte 5 g, ulei cadini 20 g, vaselină ad. 100 g. Vă rugăm să reveniți după un timp pentru a ne comunica rezultatele.

V. P. — Galați: 1) În cazul unei polipoze nazosinuzale, permeabilitatea nazală se poate obține numai prin ablație chirurgicală. Pentru drenajul nazal, înainte de culcare recomandăm inhalatii cu Inhalant, sfert din cantitatea unui flacon la 1 litru de apă fierbinte. Tot pentru a ajuta drenajul nazal, introduceți în nazale câte o bucată de vată imbibată în următoarea soluție: Rp. Clorhidrat de cocaină 30 ctg (0,30 g), adrenalina — 1 la mie — 0,50 g, glicerina neutră 5 g, ser fiziologic 1 g. Ca stațiuni balneoterapice: Govora sau Slănic-Moldova. 2) În ptozele renale este contraindicat efortul fizic intens, deci și gimnastica.

ȚANU IOREL — Timișoara: La vîrstă dv. în mod obișnuit fenomenele semnalate sînt fiziologice și a „bicui” natura prin „dopaje” hormonale sau afrodisiace ni se pare total contraindicat. Gerovital Hs (trei serii pe an) și Folcisteină U în cure alternative reprezintă un tratament prin care se poate obține o regenerare temporară.

AMELIA — București: 1) Pentru a combate atât de frecventele, din păcate, hepatopatii postoperatorii, respectați în permanență un regim de viață și alimentar corespunzător. 2) Alimentație permisă: cărnuri slabe, brînzeturi proaspete, zarzavaturi fierte în abur cu unt adăugat sau fierte înăbușite în unt, pireuri și supe de leguminoase, unt și untdelemn crude în cantitate moderată, ouă fierte, fructe de bună calitate, crude, fără coajă, rașoapte sau sub formă de suc ori compot. Alimentație contraindicată: mezeluri, vinat, conserve, cărnuri grase, pește gras, brînzeturi fermentate, untură de porc, de gîscă, de rață, ochiuri și jumări de oaie, leguminoase uscate, prăjeii și rîntasuri. 3) Sosurile albe sînt dietetice și pot fi consumate cu adăos de suc de lămîie, mărar tocat sau verdeață.

J. L. — Reșița: Avem impresia că ați transcris greșit diagnosticul, deoarece n-am auzit de o afecțiune sau un sindrom cu acest nume. Cum nu ne-a parvenit prima scrisoare, reveniți descriindu-ne simptomele.

TOMA AGNETA — Timișoara: Dispareunia, consecutivă adeseori unei retrodeviații de uter sau unui proces inflamator utero-anexial poate fi o cauză a frigidității. Alteori disproporția fizică generală sau locală ori malformații ale aparatului genital explică inhibiția. În fine, de multe ori și inexperiența unuia

sau a ambilor parteneri, comportamentul lor oferă un obstacol psihic cu răsunet asupra întregii vieți conjugale. Vă recomandăm în acest sens sfaturile de un real folos din broșura „Viața sexuală și căsătoria” de dr. Maria Alecu-Ungureanu (capitolul „Frigiditatea”), apărută recent la Editura Științifică, colecția „Orizonturi”.

„Sboară vești contradictorii,

Se-ntretaie știrile.

Ce e?... Ce e?... Spre podgorii

Toți întorc privirile”.

— Rapsodii de toamnă —

G. TOPÎRCEANU

S-AU DESCHIS MUSTĂRIILE!

CURĂ DE SANĂTATE PENTRU MĂȘIȘANARI

CURĂ DE STRUCURI • CURĂ DE MUSTĂRI

ÎNTR-UN CADRU SPECIFIC!

E toamnă, cel mai frumos anotimp și în podgorii a început culesul viilor. În aceste zile este un străvechi obicei românesc să cinstim sărbătoarea cu o cană de must, licoare opalină, dulce și plăcută la gust. Prin conținutul său bogat în vitamine și zaharuri, mustul este hrănitor ca orice suc de fructe. Cura de must e o cură de sănătate. Mustăriile și centrelor de desfacere a mustului — special amenajate — vă stau la dispoziție cu must dulce, pastramă, mămăliguță și diverse specialități de grătar, în tradiția celei mai autentice gastronomii românești.

Intreprinderea „Mătasea roșie”

Cisnădie, județul Sibiu,



produce :

- Țesături de mătase pentru căptușeli într-un sortiment variat.
- Țesături de mătase pentru rochii tratate neșifonabil.
- Țesături sintetice matlasate pentru capote și confecții de copii, hanorace matlasate și căptușeli matlasate.

CEREȚI

ÎNCĂLȚĂMINTEA ȘI ARTICOLELE DE MAROCHINĂRIE

produse de **intreprinderea**

13 DECEMBRIE - SIBIU

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI DIN MĂTASE, BUMBAC, LÎNĂ, ROCHII, HAINE, BLUZE

1 NEGRU 15 VIOLET 6 VERDE OLIV
18 GRI TOP 3 BLEU VERT
25 CARMIN

ȘI ÎN ORICE ALTE CULORI ȘI NUANȚE

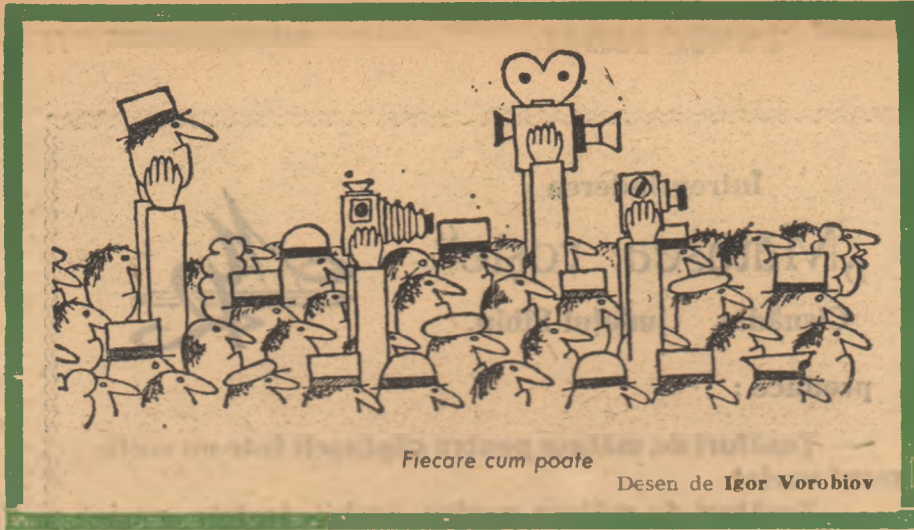
Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „GALLUS”

Consultați tabelele de culori „GALLUS”

O surpriză!
PE D.N. 28

S-A DESCHIS NOUA UNITATE A COOPERĂȚIEI DE CONSUM

Restaurantul
TREI IAZURI
ÎN LOCALITATEA MICLĂUȘENI-JUDEȚUL IAȘI



Fiecare cum poate

Desen de Igor Vorobiov

tărășenia cu Rumpelstițkin. Soțul intră la idei :

— Cum adică, înainte de a te mărita cu mine, ai petrecut trei nopți cu un necunoscut ?

— Era spiriduș, dragul meu.
— Spiriduș, nespiriduș, ai rămas, sau nu, singură cu el, trei nopți de-a rândul ?

— Nu ți-am spus că torcea fire de aur din...

— Tu mi-ai spus, dar cine te crede ? Mare imbecil mă mai crezi ! Zii drept, ce-ai făcut voi doi, în grajd, singur-singurei ?

Și așa mai departe... Nu, nu, hotărît, pentru copii e mai potrivită chestia cu cățelul bolnav. Chiar dacă e un cățel sănătos ! Ce le trebuie lor povești cu tranzații în aur și dificultăți conjugale ?

Vitali Mișkin

umor
r umor umor u,
r umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
ior umor umor umor u,
umor umor umor umor u,
nor umor umor umor u,
r umor umor umor umor u,
mor umor umor umor u,



A fost odată ca niciodată...

Zilele trecute, priveam programul pentru copii al televiziunii. Se juca o piesetă cu un băiat și o fată, plus un cățel care se îmbolnăvea grav. Trebuie să spun că interpretul cățelului — un cățel veritabil — avea un aer cit se poate de sănătos atunci când zăcea pe patul de moarte. N-am izbutit să descopăr trucul prin care era imobilizat în culcușul său : probabil că îl ținea cineva de toate patru picioarele. În orice caz, istorioara mi s-a părut idioată, deși cei trei copii ai mei o urmăreauu fascinați. „Unde sînt poveștile de pe vremuri ?” mă întrebam, cuprins de dezgust. Ca să mă consolez, am scos imediat o carte din bibliotecă și m-am retras cu ea în dormitor. Era o carte din anii copilăriei mele, ani pe care nu i-am risipit stupid hoibindu-mă ore întregi la micul și fosforescentul ecran. E adevărat că mi-era și intrucitva mai ușor să rezist tentației, deoarece nu exista încă televiziunea...

Dar să nu pierd șirul. Am deschis cartea la întâmplare și m-am cufundat în lectură. După cîteva minute, însă, încrederea mea în superioritatea basmelor de odinioară a început să treacă printr-o serie de șocuri, fiind pînă la urmă făcută knock-out. Povestea se numea „Rumpelstițkin”. În caz că ați uitat-o (sau n-ați citit-o niciodată)...

Un morar sărac, care are o fată frumoasă, se apucă într-o zi și se grozăvește în fața împăratului că fiica lui e în stare să toarcă fire de aur din paie. Curios, nu ? Ce șanse are un morar sărac să stea de vorbă cu împăratul lui ? Una la zece milioane ! Și totuși, tipul ăsta, în loc să profite de o ocazie nesperată și să discute ceva serios, începe să-i toarne monarhului o minciună gogonată. Dar lasă că nici împăratul nu era mai breaz. Cînd spul „împărat”, te gîndești la cineva cu oarecare experiență care, auzind o asemenea laudăroșenie neverosimilă, va replica sceptic : „Bine, dar dacă fiica d-tale știe să toarcă fire de aur din paie, cum de ai rămas atît de nevoiaș ?”

Ei bine nu ! Împăratul îl crede pe morar, ba mai mult, o cheamă pe fiică-sa, o duce într-un grajd plin cu paie și îi poruncește ca, pînă dimineața, să toarcă din ele fire de aur. Dacă nu, unde îi stau picioarele, îi va sta și capul. Lăsată singură, fata izbucnește în plîns. Atunci se ivește un spiriduș care, după ce află pricina mîhnirii ei, se oferă să o ajute, întrebînd-o însă în prealabil ce-i va da în schimb. Fata îi propune colierul pe care-l poartă la gît și spiridușul acceptă. Ce soi de tranzație o mai fi și asta ? Un grajd plin de aur contra unui colier ! Ca businessman, spiridușul nu făcea doi bani. Dacă vreunul din copiii mei ajunge să lucreze în comerțul exterior și încheie astfel de contracte ?

În dimineața următoare, împăratul e încîntat, drept care o duce pe fată într-un grajd și mai mare, trasîndu-i a ceeași sarcină. Lucrurile se întîmplă ca și prima oară, fata dă spiridușului inelul ei, iar împăratul, fericit de rezultat, îi spune că, dacă repetă operația într-un grajd mai mare decît celelalte două la un loc, o ia de nevastă Spiridușul apare pentru a treia oară, dar fata nu mai are cu ce să-i plătească serviciile. Cred și eu ! La urma urmei, de unde pînă unde un colier și un inel la fiica unui morar sărac lipit pămîntului ?

Spiridușul îi cere atunci, în schimbul ajutorului său, pe primul copil pe care-l va naște. Fata primește tirgul. Ce să-i faci, dintr-un tată atît de prost, nu putea ieși o fiică genială. A doua zi, împăratul o ia de nevastă și, peste un an, vine pe lume primul lor copil. O femeie normală, în asemenea împrejurări, s-ar frămînta cît de cît la gîndul datoriei pe care o are față de spiriduș. Dar proaspăta împărăteasă, glăsuiește basmul, „a dat cu desăvîrșire uitării pe spiriduș”. Și-apoi de ce să-l

țină minte ? I-a umplut trei grajduri cu aur, a scos-o din moară urcînd-o pe tron și urmează să-i ia primul născut. Cum să nu uiți asemenea fleacuri ? !

Dar spiridușul nu uită. Cînd vine să-și încaseze datoria, împărăteasa e cuprinsă de groază și îi oferă toate comorile împărăției. Un raționament tipic pentru o neroadă ca ea : vine la tine un individ capabil să scoată aur din paie și tu îi propui bani ! Firește, spiridușul refuză. Împărăteasa recurge atunci la unica meserie în care se specializase — izbucnește în plîns. Mișcat, spiridușul îi dă un răgaz de trei zile : dacă în acest răstimp îi va afla numele, copilul va rămîne al ei. Un creditor destul de cumsecade, nu ?

Împărăteasa trimite iscoade prin toată împărăția, doar-doar vor dibui cum îl cheamă pe spiriduș. Ce face împăratul în timpul ăsta, basmul nu ne spune. Dacă nevastă-mea s-ar apuca să trimită dintr-o dată curieri prin oraș cu misiunea de a afla numele cuiva eu m-aș seziza. Dar probabil că împăratul e un soț discret. Mă rog, în ziua a treia o iscoadă cîștigă lozul cel mare și află că pe spiriduș îl cheamă Rumpelstițkin. Și cînd acesta se înființează la sorocul convenit, împărăteasa se comportă din nou în mod inexplicabil. Doar e în joc soarta copilului ei. Dar fosta fiică de morar sărac își permite să-l ia peste picior pe binefăcătorul ei, întrebîndu-l mai întii dacă nu cumva îl cheamă Ivan. Nu ! Poate Fiodor ? Nici ! Atunci Rumpelstițkin ? Parcă îi aud vocea dulceagă și prefăcută cu care îi pune întrebările ! Nu-i de mirare că bietul spiriduș turbează de furie și pleznește în două.

Eu aș fi pleznit în patru !

Aici, basmul se termină. După părerea mea, însă, sfîrșitul ar fi trebuit să fie nițelul diferit. Mi se pare logic, de exemplu, ca la un moment dat împăratul să se mire de ce, de atîta amar de vreme, scumpă lui nevestică nu i-a mai tors niște aur din paie. Împărăteasa îi istorisește atunci, de-a fir a păr, toată



La hotel

Personaje : Un călător
Un funcționar.

Călătorul : Bună ziua (cască). Aveți o cameră liberă ?

Funcționarul : Hm... Avem una.



Visul unui pedichiurist ?

Foto: M. Grankin (APN)

Călătorul (căscînd) : Atunci vă rog să mi-o dați.

Funcționarul : Hm... Vă previn că e tocmai camera deasupra căreia acope-rișul e spart. O parte din tavan s-a prăbușit.

Călătorul (căscînd) : S-a prăbușit... De ce nu l-ați reparat ?

Funcționarul : Vedeți, dv., fondul pentru reparații a fost depășit...

Călătorul : De fapt mi-e indifereț (Cască). Pic de somn...

Funcționarul : Dar n-o să puteți dormi în camera asta. Acolo cîntă orchestra.

Călătorul : Cîntă orchestra ? Ciuda. Parcă spuneți... ă-ă-ă (cască) că nu-i ocupată.

Funcționarul : Paturile nu-s ocupate. Restul camerei a fost pus la dispoziția orchestrei.

Călătorul : Ce caută orchestra într-o cameră de hotel ? !

Funcționarul : Păi să vedeți. Pînă la sfîrșitul anului trebuie să cheltuim fondul alocat manifestărilor culturale de masă. Am fost nevoiți să angajăm o orchestră și să-i punem la dispoziție o încăpere. Să cînte pînă terminăm fondul...

Călătorul : Pînă terminați fondul... Da... (cască). Dar parcă spuneți că paturile sînt libere ?

Funcționarul : Da.
Călătorul : Dați-mi totuși camera. Poate izbutesc să dorm vreo două-trei ore.

Funcționarul : Nu două-trei ci una.

Călătorul : Poftim ?

Funcționarul : Am spus o oră. Pește o oră deschidem...

Călătorul : Bine, vă platesc pentru două zile.

Funcționarul : Vă platesc pentru două zile pentru trei.

Călătorul : Pește trei zile ?

Funcționarul : Camerile sînt ocupate și se dau numai ca rezervă, deci o cameră în total cît trei zile.

Călătorul : Bine. Oricum, mi-e ioanc.

Funcționarul : Dar nu vă putem oferi nimic, pentru că bucătăria e în reparație.

Călătorul : A n-aveți nimic de mîncare. Bine, iau camera și fără mîncare.

Funcționarul : Imposibil.

Călătorul : ? !

Funcționarul : Camerele le dă numai portarul, care e în concediu medical.

Călătorul : Cine îl înlocuiește ?

Funcționarul : Nimeni. În schemă nu e prevăzut înlocuitor.

Călătorul : Bine, dar, în definitiv, dumneata cine ești ?

Funcționarul : Sînt pe post de liftier.

Călătorul : Liftier ? Perfect. Dorm în lift. Unde-i liftul ?

Funcționarul : Din păcate n-avem lift. Avem numai post de liftier în schemă.

Călătorul : Vasăzică nu-i nimic de făcut. Îmi pare foarte rău (cască), dar trebuie să cer condică de reclamații.

Funcționarul : N-avem condică de reclamații.

Călătorul : Nici condică n-aveți ?

Funcționarul : De fapt avem una, dar e arhiplină. Nu găsiți nici un locșor liber. Dar pot să vă dau adresa unui alt hotel.

Călătorul : Ei, uite că tot mai am un dram de noroc.

Funcționarul (scrie) : Poftim adresa. Lucezarua nr. 12.

Călătorul : Mulțumesc. A-ă-ă (cască). Nu știu cumva, au camere libere ?

Funcționarul : Da' de unde ! Știu sigur că n-au nici una. Mai au însă cîteva file disponibile în condică de reclamații.

I. Osenka